JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1858. **Zaturdag, 13 Februarij.** **N°. 13.**

Prijs per half jaar voor *Batavia* .... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java* .... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen* .... „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland* .... „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven **franco.**

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Civiel Departement.

Ingetrokken:

Op zijn verzoek, de benoeming van *V. G. P. de Serière*, resident van Cheribon, tot resident der Preanger-Regentschappen.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de controleur bij de landelijke inkomsten en cultures der derde klasse *E. A. Halewijn.*

Benoemd:

Tot resident der Preanger-Regentschappen, de resident van Banjoemaas *C. van der Moore.*

Tot lid in den raad van justitie te Soerabaija, de substituut-officier van justitie bij den raad van justitie aldaar Mr. *J. Sibenius Trip.*

Tot substituut-officier van justitie bij den raad van justitie te Soerabaija, de griffier bij den omgaanden regter in de tweede afdeeling op Java Mr. *P. Gerlings.*

Tot griffier bij den omgaanden regter in de tweede afdeeling op Java, de substituut-griffier bij den raad van justitie te Soerabaija mr. *J. C. J. van der Schalk.*

Tot substituut-griffier bij den raad van justitie te Soerabaija, de griffier bij den landraad te Samarang mr. *J. van der Pant.*

Tot commies ter residentiekantoor te Ternate, tevens griffier bij den raad van justitie en secretaris bij de weeskamer aldaar, *F. J. von Jett de Bruijn.*

Toegevoegd:

Aan den directeur der cultures, de ambtenaar *E. von Roessler*, onder toekenning van den titel van inspecteur voor het boschwezen.

Geplaatst:

Ter beschikking van den gouverneur van Sumatra's-Westkust, de ambtenaren der eerste klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indië Mr. *T. A. A. Schimmermark*, Mr. *J. Heringa* en Mr. *B. G. H. Straeter.*

Ter beschikking van den resident van Palembang, de ambtenaar der tweede klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indië *J. H. O. van Waveren Pancras Clifford.*

Ter beschikking van den directeur der cultures, de ambtenaren der tweede klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indië:
L. Bulock Houwer,
W. Ligtvoet,
K. F. Pohl,
Mr. H. E. Halewijn,
D. Meijer,
Dr. *J. J. W. Hunscher,*
J. M. van Vleuten,
F. L. baron *van Heeckeren van Brandsenburg,* en
W. A. Keuchenius

Magtiging verleend:

Tot de uitreiking aan Dr. *G. L. Mens Fiers Smeding*, eener acte van toelating tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige practijk te Soerabaija.

Militair Departement.

Bij het Wapen der Artillerie.

Bevorderd:

bij het Personeel.

Tot kapitein, de eerste luitenant *C. L. G. J. von Döring.*

Tot eersten luitenant, de tweede luitenant *A. N. Coblijn;* beiden van het personeel.

Schutterijen, enz.

Benoemd:

Tot leden van de krijgsraden der schutterijen, voor het jaar 1858.

te Batavia,

de kapitein *F. G. van Bloemen Waanders,*
de eerste luitenant *C. F. B. Wiggers van Kerchem,*
de tweede luitenant *E. C. Bangert,*
de sergeant-majoor *J. H. Fuchter,*
de wachtmeester Jhr. *L. de Kock,*
de korporaal *L. H. Schiff*, en
de schutter mr. *A. W. F. de Jongh.*

te Samarang,

de kapitein *M. A. Jasper,*
de eerste luitenant *C. Verkouteren,*
de tweede luitenant *J. J. Schneitter,*
de sergeant-majoor *I. B. van der Elst,*
de sergeant *A. F. Agerbeek,*
de korporaal *J. M. Keller*, en
de schutter *J. H. de Groot.*

te Soerabaija,

de kapitein *W. Hulshof,*
de eerste luitenant *F. C. Willems,*
de tweede luitenant *J. H. Rosemeier,*
de sergeant-majoor *J. C. van der Worm,*
de sergeant *J. Binkhuijsen,*
de korporaal *M. von Franquemont*, en
de schutter *J. W. Doijer.*

te Pasoeroean,

de eerste luitenant *P. J. Blok,*
de tweede luitenant *H. C. van der Bo,*
de sergeant-majoor *F. W. Andela,*
de sergeant *L. L. Lubeck,*
de korporaal *W. Braat*, en
de schutter *C. H. Arendsen Hein.*

te Soerakarta,

de tweede luitenant *M. J. Hanssens,*
de tweede luitenant *C. H. Reijgers,*
de sergeant-majoor *J. B. Coenraad,*
de sergeant *A. J. H. de Melverda,*
de korporaal *W. Veldman* en
de schutter *C. E. Winter.*

te Djokdjokarta,

de eerste luitenant *A. Israël.*
de tweede luitenant *L. W. F. Markt,*
de sergeant-majoor titulair *W. L. A. Buijn,*
de sergeant *C. J. B. Smith,*
de korporaal *H. Blanken* en
de schutter *W. N. Reijnaers.*

Tot president en leden in de raden van administratie op de drie hoofdplaatsen voor het jaar 1858:

te Batavia:

de luitenant-kolonel commandant Mr. *K. H. Nolthenius*, tot president,
de kapitein *S. M. Cantervisscher* en de ridmeester *W. van Berckel Bik*, tot leden.

te Samarang.

de luitenant-kolonel commandant *H. F. Morbotter*, tot president.
de kapiteins *G. L. Dorrepaal* en *F. A. Pringiers*, tot leden.

te Soerabaija,

de majoor-commandant *R. H. A. Heidsieck*, tot president.
de kapiteins *B. J. van Eck* en *W. J. van den Broek*, tot leden.

Bekendmaking.

Namens den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie, op Vrijdag den 19den Februarij 1858, des voormiddags ten 10 ure, op het gouvernementshuis te Weltevreden, algemeene audientie zal verleenen aan alle departementen en collegien van algemeen bestuur, autoriteiten en ingezetenen, ter gelegenheid van de verjaring van 's Konings geboortedag.

BATAVIA, den 3den Februarij 1858. *De Algemeene Secretaris,* VAN DE GRAAFF.

Postkantoor.

Landmail van Februarij.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 2de mail-stoomer in Februarij den 26sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Donderdag den 25sten Februarij aanstaande:
a. des avonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz. enz.
b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

MOEDERLIEFDE. (*Vervolg.*)

Met luid gejubel werd oom door het volkje op Rijnlust ingehaald. De kinderen hadden zooveel te vertellen, en zooveel te vragen naar oom's reisavonturen, dat hij den eersten dag zich geheel aan hen wijdde. Intusschen was reeds de helft van ooms verblijf te harent verstreken, en nog had Henriette haar hart niet voor hem uitgestort. 't Was of de gelegenheid haar telkens ontvlood; dan kwam visite, dan werd zij door de jongens gestoord, dan voelde zij zich ongestemd, maar eigenlijk had Henriëtte zich nooit zoo weinig op haar gemak tegenover oom gevoeld als dezen keer. Daar was iets stijfs, iets terughoudends in hem; anders lokte hij haar altijd, door de eene of andere hartelijke toespraak, tot vertrouwelijke mededeeling uit, en nu scheen hij die wel te ontwijken, terwijl de ernstige blik, waarmede hij onder 't gesnap der kinderen haar gade sloeg, haar niet zelden drukte alsof er een verwijt in lag opgesloten. Daar moest een eind aan komen, die spanning werd haar al te pijnlijk. Op een namiddag, dat de oudsten op Woudbeek waren, trok Henriëtte de stoute schoenen aan, en terwijl zij oom een kopje thee onder de veranda schonk, en Nancy verdiept in haar kransjesvlechten was, begon zij: »U heeft mij nog niets omtrent onze schikking, betreffende den nieuwen klerk op 't kantoor gezegd, hoe vond u dien maatregel?"

Ooms gelaat betrok een weinig en, de schouders ophalende, antwoordde hij droogjes: »Wat zou mijn oordeel baten, nu dit niet vooraf was ingewonnen?"

»Maar oom!" viel Henriëtte haastig in, »hoe kon ik dit? U waart zoo ver af en van der Slind liet mij zoo weinig tijd."

De heer van Ingen liet Henriëtte bedaard uitspreken, wachtte zelfs nog even, toen ze ophield of haar ook nog iets ter verontschuldiging op 't harte lag, en, toen zijn pijp rustig uitkloppende en ter zijde leggende, sprak hij, 't hoofd afkeurend schuddende: »Henriëtte! ik wijt het uw doorzigt niet, zoo ge u door den heer van der Slind om den tuin laat leiden, maar dat gij zelf dat doorzigt niet mistrouwd hebt en in zulk een gewigtig punt alleen u zelve geraadpleegd hebt, acht ik verkeerd. Gij hebt mij den maatregel medegedeeld, toen hij genomen was, waarop ik u een onaangenaam antwoord bespaard heb; nu gij er echter van begint, mag ik mijne opinie niet verzwijgen; die is, dat gij de keuze van een plaatsvervanger uws echtgenoots niet geheel aan den heer van der Slind hadt mogen overlaten. Het eerste vereischte van zulk een persoon was, dat hij de verpligting gevoelde, voornamelijk uwe belangen in de firma te moeten behartigen; daarvoor had ik het dubbele van den prijs niet te veel geacht; maar u een protégé van den heer van der Slind te laten opdringen en dat wel op het tijdstip, dat uw raadsman door zijne afwezigheid buiten het spel moest blijven, dat was verkeerd, en heeft mijn wantrouwen althans grootelijks opgewekt, te meer door de bijkomende onstandigheid, dat de familie Groenveld zich aan de van der Slinds verpligt achten, en de jongeling zich dus meer gebonden zal rekenen, zijne dan uwe belangen te behartigen, die, wel is waar, één moesten zijn; maar waarbij maar al te dikwijls wordt bewaarheid: wie de kelk heeft zegent zich."

Henriëtte was door deze opvatting der zaak geheel ter neêrgeslagen, en mompelde zacht: »dan zou de opoffering nog zwaarder worden, de verdiensten waren ook al veel minder."

»Een reden te meer tot onderzoek," hernam de heer van Ingen, »maar gedane zaken nemen geen keer; ook wil ik u geen noodelooze verwijtingen doen, maar laat ons liever alles aanwenden, om de mogelijk schadelijke gevolgen te voorkomen. De informatiën omtrent Groenveld waren overigens gunstig, en wat mij in deze het beste dunkt, is dat wij door nadere kennismaking den jongeling aan ons verbinden, terwijl ik zelf zooveel mogelijk een oog in 't zeil zal houden."

»Kennismaking?" herhaalde Henriëtte zacht als tot zich zelve sprekende: »Zijn 't niet bleeke burgermenschen?"

De zware wenkbraauwen van het mannelijk gelaat, werden op deze onbedachte vraag, die het overheer-

Oproeping van [illegible]

In de *Javasche Courant* van heden [illegible] geroe[illegible] en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de weeskamer te Soerabaija, [illegible] boedel van [illegible] *Hendrik de Meijer.*

Door de wees- en boedelkamer te [illegible] in den [illegible] aan *Lie Joesing.*

Door de wees- en boedelkamer te Padang, in den insolvent verklaarden boedel van *Johannes Ferdinand [illegible]*

Aangekomen Vreemdelingen

te Batavia van den 9 t/m. den 12 Febr. 1858.

HOTEL DES INDES. *J. O. Bunnick*, van Onrust — *F. G. Bijleveldt*, van Idem — *[illegible] Charlet*, van Padang.

JAVA HOTEL. *Kervel* en *Familie*, van Padang — *Renaud*, van Idem — *Lim*, van Idem — *B. J. Schipper*, van Idem.

Vertrekkende Personen.

A. L. Andriesse.

Advertentiën.

Getrouwd:

H. SCHOEMAKER
met
C. W. MOURITS.

SUMANAP, 23 *Januarij* 1858. (373)

Getrouwd:

G. M. BONTING,
1ste *Luit. plaats. Adjud.*
met
E. H. G. VAN DER SLUIJS.

BATAVIA, 3 *Februarij* 1858. (431)

Getrouwd:

D. SCHULER
met
E. BARENDS.

BATAVIA, 6 *Februarij* 1858. (395)

Huwelijks-inzegening:

VAN
C. M. DE ROCHEMONT
en
A. J. E. BAKE.

BATAVIA, den 29sten *Januarij* 1858. (375)

Getrouwd:

JONKHEER W. H. TEDING VAN BERKHOUT.
en
C. H. MEIS.

SAMARANG, 30 *Januarij* 1858. (403)

Bevallen van eenen ZOON, *G. A. S. E. Theben Tervile*, echtgenoot van

(421) Mr. S. C. H. NEDERBURGH.

BATAVIA, 13 *Februarij* 1858.

Bevallen van eenen *wel geschapen* ZOON, *H. de Groot, geb. Bornemann.*

SAMARANG, den 5den *Februarij* 1858. (384)

Bevallen van eenen ZOON, *Z. Soesman, de Vicq de Cumptich,*

SAMARANG, 6 *Februarij* 1858. (435)

Bevallen van eenen ZOON, *C. J. H. Baronesse van Reede van Oudtshoorn, Cornets de Groot.*

PADANG, 24 *Januarij* 1858. (427)

Bevallen van eenen ZOON, *D. W. C. de Graaff*, geliefde echtgenoot van

(417) M. JOHANNES.

RENDENG, 30 *Januarij* 1858.

B[illegible] van [illegible]HTER, *N. [illegible]h, [illegible] ber[illegible]*

B[illegible], 8 *Febr[illegible]* [illegible]8. (40[illegible])

Bevallen van eenen [illegible], *H. La[illegible]*

DOEKO[illegible]GIN, TAGAL, den 4 *Februarij* [illegible]. (396)

Bevallen van eene DOCHTER, *V. C. R. Bru[illegible]* [illegible]

PROBOLINGO, 3 *Februarij* 1858. ([illegible])

Bevallen van eene DOCHTER *M. J. E. van den Broek, geb. Wijnmalen.*

SOERABAIJA, 6 *Februarij* 1858. (434)

Op den 29sten Januarij jl., overleed alhier in het Groot Militair Hospitaal te Weltevreden, den Heer *Charles Louis Jacobson*, in den ouderdom van ruim 21 jaren, zeer betreurd door zijne veelvuldige vrienden.

(426) W. T. FABRITIUS.

VENDUTIE

op het land PARONG KOEDA,

op Woensdag, den 17 Februarij 1858,

voor rekening der erven van wijlen TAN SOM van:

66 groote werkbuffels.
1216 ledige suiker lauws.
398 „ „ potten.
28 groote ijzeren kookpannen.
12 idem defecte.

alsmede zal worden verkocht:

eene groote partij Suiker in potten en in krandjangs,

en wat verder te voorschijn zal worden gebragt. (377)

VENDUTIE

op Donderdag den 18den Februarij 1858,

voor het Commissiehuis van Abeelen Dennison & Co., van:

Engelsche Geld-Laadtjes, Bendy-Tuigen, Zadels, ronde en vierkante Tapijten, Kamferhouten Koffers, Goenie-Zakken, Boter enz.

(432)

EXECUTORIALE VEILING.

Op Zaturdag 20 Februarij e. k.

des morgens ten 9 ure zal de ondergeteekende, Deurwaarder bij den Raad van Justitie te Batavia, ten verzoeke van *Mr. E. s' Jacob*, handelende voor den heer *W. J. van de Graaff qq* de weduwe van wijlen *J. J. H. van Riemsdijk*, vóór het woonhuis van den chinees *Lim Tjonqiam* woonachtig in de Chineesche kamp, Gang Bamboe, in het openbaar verkoopen:

250 kranjangs Pruimtabak, Meubelen

en andere goederen, bij exploit van 28 Januarij jl., in beslag genomen.

(394) J. A. C. HELDER.

Op eenen nader te bepalen dag zal wegens vertrek in het residentiehuis te Tjandjor

VENDUTIE

worden gehouden van eenen wel onderhouden INBOEDEL, RIJTUIG, goede RIJ- en WAGENPAARDEN, KOEBEESTEN van europeesch, bengaalsch en javaansch ras, enz. (386)

De aangekondigde

VENDUTIE

Te *Tjiandjoer* zal plaats hebben op den

1e en 2e Maart aanstaande.

(436)

[illegible]RK[illegible] V[illegible] EEN SCHIP.

Din[illegible]den [illegible] Februarij 1858 zal [illegible]n he[illegible]oka[illegible] den heer D. D. va[illegible]ltz [illegible]blieke veiling [illegible]en [illegible]ocht:

IN EEN KOOP

het casco van het Engelsch schi[illegible] [illegible]use" gevoerd geweest door John Chester van Londo[illegible] zooals hetzelve alhier ter reede li[illegible] liggende, met deszelfs *ondermasten, stengen, raas, kruishoutboom en Gaffels*, en daartoe behoorend staand tuig, de *spillen* en een zwaar *anker* met circa 40 vadem *ketting*, waarvoor het schip ten anker ligt.

daarna verdeeld in koopjes:

De zeilen en verdere Inventaris, provisien etc.

Informatien omtrent het schip te bekomen bij den heer **G. F. Bullock** alhier, en wijders te bevragen bij

de Agenten
FRASER EATON & Co.

SOERABAIJA, 6 *Februarij* 1858. (416)

TOKO RIJSWIJK.

Per JASON ontvangen:

kleine zoetemelksche Kaasjes.

(428) J. C. SAIJERS.

ONTVANGEN:

Zeer doelmatige stalhasters met koorden: wagen en bendielijsels bijzonder fraaije Europeesche Rijtuig en huismatten tegen zeer billijke prijzen bij

G. H. REES.
Rijtuigfabriekant

BATAVIA, 10 *Februarij* 1858. (411)

Puike Koffij

in 1/4 picols.

bij

(430) LOURAN & VAN WALCHREN.

PER MAIL ONTVANGEN,

Een Factuur goudwerken naar den laasten smaak als: dames Parures, Broches, Armbanden, Oorringen, Medaillons, kinder Parures, Vest en hals Kettingen, Horologie-Sleutels en Cachetten, Manchetten en hemdeknoopjes, bewerkte zilveren Bekers, enz.

bij

OLISLAEGER

(407) *Juwelier en goudsmid.—Rijswijk.*

Verkrijgbaar

bij TIO TJINGHIANG

Passar Baroe:

ST. JULIEN

Cruse et fils Frères

Bordeaux

in kisten van 2 dozijn, deze wijn wordt bijzonder aanbevolen.

Verder goede roode **Bordeaux wijn** in vaten, gerookt **Spek** per 40 duiten het pond, Japansche **miso, Connomon, Sakkij, Soija enz.**

(401)

TE KOOP OF TE HUUR

Het PAKHUIS, thans geoccupeerd wordende door de firma *Dummler & Co*; te aanvaarden met Maart a. s

Adres

(422) GASPER & Co.

---

schend gevoelen der vrouw al te zeer openbaarde, pijnlijk zamengetrokken, terwijl een krampachtige trek om den mond bedwongen toorn verkondigde; ook was 't op levendiger toon en terwijl hij met driftige schreden de beperkte ruimte der veranda mat, dat hij hernam:

»Burgermenschen? Dat zijn wij ook, naar ik meen; en al waren wij dit niet, dan zouden wij ons toch niet vernederen, door met menschen van zoogenaamd minder aanzien om te gaan; ik herinner mij wel dat ge in uwe jonkheid hieromtrent anders dacht; doch ik meende dat de jaren en omstandigheden uwe idees op dit punt zouden gewijzigd hebben.

»Ik hoop toch niet oom, dat u mij van trotschheid verdenkt," verontschuldigde Henriëtte; »foei! aan onchristelijken hoogmoed hoop ik mij nooit schuldig te maken; ik meende maar dat onze omgang met menschen van verschillenden rang uit den aard wordt bemoeijelijkt."

Oom vatte de nederigheid van nicht nog wel niet, maar antwoordde zonder verdere zinspeling: »Toegegeven dat dit zoo is, dan ligt het aan de eerste partij, om die ongelijkheid, door voorkomende toenadering te vereffenen; doch verontrust u hierover niet, vooreerst zal ik die taak der kennismaking op mij nemen, om, zoo ik hoop, als Eduard op 't kantoor komt, hem met goed vertrouwen den jongeling aan te kunnen bevelen."

»Ach, oom! ook in dit opzigt kwellen mij zware zorgen," sprak Henriëtte somber.

»Dan ben ik blij dat wij nu zoo toevallig op dit punt gekomen zijn," hernam oom ietwat sarkastisch.

»Ja," hernam Henriëtte, »ik had er u reeds lang over willen spreken, maar werd telkens verhinderd," en nu verhaalde zij hem alles.

Oom bleef een oogenblik in gedachten verzonken, en toen Henriëtte nog zoo wat murmelde van het groote voorregt voor een jong mensch, om zoo terstond in eene gevestigde zaak te komen, en oom een wenk gaf om, door de levendige schildering daarvan, zijn eerzucht wat op te wekken, viel hij haar eensklaps in de rede met een: »st. vrouwtje! ik wil u gaarne belooven met Eduard te spreken; zelfs acht ik mij hiertoe bepaald verpligt, maar stel je daar niet al te veel van voor, want we moeten elkaâr vooraf wel verstaan; als die neiging zich bij den knaap van jongs af zoo bepaald heeft geopenbaard, dan acht ik het zoo even genoemde beginsel: »pligt boven neiging, te deugdelijk, om niet naauwgezet te onderzoeken, wat in deze onze pligt zij; doe ik dit, zoo moet ik eerstens onpartijdig en onbevooroordeeld die neiging beproeven, zien of zij ook al te vastgeworteld is, om die maar zoo met een ruk uit te roeijen, waardoor wij misschien veel goed zaad mede zouden uitrukken; en niet minder hebben wij waar te nemen in hoeverre die neiging in verband staat met zijn aanleg."

»Zijn aanleg, viel Henriëtte op slependen toon in, »is geloof ik niet voor den handel, maar...." en haar stem werd helderder en driftiger, »mijn hemel oom! het eerste vereischte is toch de middelen, om den jongen te laten studeren en waar die ontbreken, kunnen wij er immers niet aan denken, om dien studiegeest aan te wakkeren, en gezond verstand zal hem in den handel ook wel te pas komen."

»Dat denk ik ook," antwoordde oom met den ironischen glimlach, dien Henriëtte niet altijd even goed velen kon, als eene min vleijende *arriere pensée* verbergende; doch de goedige toon, waarop hij voortging, bragt haar weder in haar humeur. »Hoor eens mijn kind! ge begrijpt wel, dat ik aan die jongensvoorkeur voor 't een of ander beroep geen onvoorwaardelijk zegel hecht; integendeel, zij moet beproefd, ja krachtig bestreden worden, waar zij tegen het inzigt en de op welzijn gevormde plannen der ouders aandruischt; maar is zij tegen de beproeving gestand, ontwikkelt zij degelijke krachten in dien strijd, dan mogen wij ze niet in den wind slaan. De keuze voor het beroep is eene allerbelangrijkste; zij moet geleid worden door ouders en opvoeders, maar niet verleid door aan hun belang, hun vooroordeel, den werkkring der kinderen op te offeren."

»Daarvoor beware mij de goede God!" fluisterde Henriëtte, maar oom ging op den ernstigen en gemoe-

Avec permission de M. le Résident de Buitenzorg.

Cirque Europeen

à Buitenzorg.

MARDI prochain 16 Février 1858.

Grande représentation.

Prix des Places:

Un Monsieur ou une Dame . . . . ƒ 3,—
» Enfant . . . . ƒ 2,—
» Javanais . . . . ƒ 1,—

Les représentations auront lieu les *Mardi* et *Samedi* de chaque semaine. (437)

Avec l'autorisation de M. le Résident de Batavia.

Au Koningsplein en face le Gang Pool.

COSMORAMA,

DIRIGÉ PAR

M. POTIER.

17 Beaux points de vues ou Tableaux, au nombre desquels, ST. VINCENT DE PAUL et LE CHEMIN DE FER, qui font l'admiration génerale.

PRIX D'ENTREE.

un Cavalier	ƒ 2,—
une Dame	» 2,—
M. M. les Officiers, jusqu'au grade de Capitaine inclusivement. . .	» 1,50.
un Enfant.	» 0,50.

Billets de Série.

12 billets de Série pour.	ƒ 18,—
6 » » »	» 9,—

Les billets de Série sont bons au Porteur; il n'en sera pas délivré moins de 12 ou 6 à la fois.

Tous les jours (*le Dimanche excepté*) depuis 9 heures du matin jusqu'à midi, on pourra se procurer des billets de Série, au Bureau du Cosmorama au Koningsplein.

Le Cosmorama est ouvert tous les jours de la semaine (*le Dimanche excepté*) depuis 8 heures du soir jusqu'à 11 heures. (393)

VERLOREN

Een Japansch zwart bont teefje, hoorende naar den naam van SOEMA, behoorende aan

(389) VAN DER BANK, op *Kramat.*

Eene jonge dame uit goeden huize, van goede getuigschriften en eene acte van toelating voorzien, zoekt eene plaatsing als GOUVERNANTE in Indië. Zij is thans nog in *Nederland.*

Informatiën te bekomen onder het franko adres M. V. W. te *Batavia* bij

(388) H. M. VAN DORP.

Mme Jne COQUELIN.

Wegens vertrek,

Verkoop van verschillende goederen

(392) **tegen verminderde prijzen.**

Met toestemming van den Heer Resident van Batavia.

FUNAMBULO

van den Heer LUIS FERONI,

in de STAD tegen over het IJSHUIS.

Op algemeen verzoek

ter gelegenheid van het

CHINESCHE NIEUWJAAR

eene

BUITENGEWONE VOORSTELLING,

op Maandag den 15 Februarij

OP DE GESPANNEN KOORD MET EN ZONDER BALANCEERSTOK, KLUGHTIGE PANTOMIME, ENZ. ENZ.

Prijzen der plaatsen:

Eerste rang.	ƒ 1,—
Tweede rang of staanplaats.	» 0,50.

Kinderen beneden de 12 jaar de helft.

Aanvang des avonds ten 8 ure precies. (415)

WORDT GEZOCHT

Een *Gezagvoerder* liefst *Inlandsch Kind*, voor de schoener SOESTERTJAN, varende tusschen *Billiton* en *Batavia*, tractement naar bekwaamheden.

Adres

(438) REIJNST & VINJU.

Wordt Gevraagd

ƒ 15000

op eerste verband. Adres letter B bij

(374) LANGE & Co.

TE KOOP

Twee BENDIE PAAREN, *een Macassar en een Sandelwoud*, goed gedresseerd hoog vier voet

(413) *Adres bij* J. RENAUD

TE KOOP

Een span hardloopende, fraaije zwarte MAKASSAREN. Prijs ƒ 550.

Te bevragen bij

(402) H. M. VAN DORP.

Te Huur,

om met medio Maart te aanvaarden, het HUIS op Tanah-Abang, thans bewoond door den HoogEdG. Heer *Prins.*

Te bevragen bij

(391) W. KUIPERS.

Te Huur

Een huis *Gang Chaulan*, dadelijk te aanvaarden.

(412)

Eene jonge Weduwe, zonder kinderen, wenscht zich geplaatst te zien als: **Dame van Gezelschap** of wel tot hulp in de huishouding. Zij zal de verlangende grondig onderwijs, op de Piano en in den zang kunnen geven. Op goede behandeling, zal voorkeur boven hoog honorarium gegeven worden.

Men adresseere zich met *franco* brieven, onder de letters A. S. bij den Heer

(387) H. M. VAN DORP.

In eene winstgevende voor nog meer uitbreiding vatbare zaak, wordt een medewerkend deelgenoot gevraagd, bij voorkeur iemand eenigzints bekend met *Chemische en Pharmaceutische* bereidingen.

Adres met franco brieven onder lett. B. bij

(408) H. M. VAN DORP.
te *Batavia.*

Op een Instituut te Salatiga wordt verlangd eene SECONDANTE, geëxamineerd in de Hollandsche en Fransche talen.

Reflecterenden gelieve zich met franco brieven te adresseren aan

L. W. MARTHERUS.

SALATIGA, 1 *Februarij* 1858. (385)

Een Boekhouder,

bekend met de Engelsche en Fransche talen, en voorzien van de best informatien wenschte zich geplaatst te zien, hetzij als boekhouder of in eenige andere handelsbetrekking.

Adres de Heeren

(390) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te Londen sedert 1782.

Ongelimiteerd Kapitaal.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz., zoo mede op Suiker-, Koffij- en Thee-Etablissementen, tegen de volgende premiën:

Op Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in Steden, zoomede op Goederen in dezelve. . . . . . . 1 %. 's jaars.

Op Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig. 1/4 %.

Op Suiker- en KoffijEtablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, gereedschappen, enz., daarin aanwezig. 1/2 %.

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig. . . 1 %.

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig. . . . . 1 1/2 %.

Op Schepen, liggende op Reeden. . . 1 %.

(418)
E. MOORMANN & Co, te Batavia.
C. DAMNITZ & Co., te Samarang.
P. KERVEL & Co., te Soerabaija.

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.

OPGERIGT IN 1836

VOOR BRAND- EN LEVENSVERZEKERINGEN.

Kapitaal 1.295.760. Pd. St.

De ondergeteekenden, agenten van voornoemde maatschappij voor Java en de omliggende Nederlandsche Bezittingen, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.

(419)
MORGAN, MELBOURN & Co. Batavia.
MAJOR, MATZEN & Co. Soerabaija.
W. MAJOR & Co. Passaroeang.

---

deliken toon der overtuiging voort, »geloof mij, menig een krachtig hulpmiddel Gods tot de opvoeding en vorming ligt er in dien bijzonderen aanleg en neiging der kinderen, die maar al te vaak voorbij gezien en veronachtzaamd verstikken."

Hoewel Henriëtte nooit van dit standpunt deze zaak beschouwd had, en zij er zich niet zoo gemakkelijk op plaatsen kon, daar zij niet alleen partijdig, maar ook beheerscht was door een te levendigen hartstogt, die daar lijnregt tegen aandruischte, zoo moest zij bekennen, dat, indien oom gelijk had, eene dubbele omzigtigheid vereischt werd, en zij was eene te teedere moeder, om het welzijn harer kinderen niet boven eigen belang te schatten; konden echter beide partijen bevredigd worden, dan achtte zij het beter.

In gejaagde spanning verbeidde zij het resultaat van het onderhoud tusschen oom en Eduard, doch haar geduld werd bitter op de proef gesteld, want oom had volstrekt geen plan hierbij zoo overhaast te werk te gaan; de zaak moest omzigtig behandeld worden, ja zelfs verlengde hij er zijn verblijf te Rijnlust om; meer en meer werd hij echter versterkt in zijne opinie, dat er geen aasje koopmansgeest in den jongen inzat, en zijne redeneringen, op dit punt argeloos uitgelokt, droegen maar al te zeer blijk van zijn bepaalden tegenzin in den handel. Eens toen Eduard door de ontdekking van eene nieuwe plant, waarnaar hij al zoo lang gezocht had, in verrukking gebragt, oom met warmte en vuur de genoegens van zulke oogenblikken schetste, gaf hij zelf aanleiding tot een bepaald onderhoud daaromtrent, daar hij oom vertelde, hoe hij zich altijd zulk een heerlijk leventje van onderzoek en studie had voorgesteld, maar hoe hij daarna zoo bitter teleurgesteld was, daar mama er niet van hooren wilde. Oom hield zich zeer benieuwd, en vond het al heel dwaas van hem; Eduard erkende 't, maar hij had nooit gedacht, dat mama er zoo tegen zou zijn, doch sedert hij begrepen had, dat mama er de middelen toe ontbraken, moest hij 't opgeven; hij mogt van mama zulk opofferingen niet verlangen; doch als hij maar iemand wist, die hem helpen wilde, hier bleef de knaap plotseling steken, een hoog rood vloog naar zijne wangen; hij gevoelde te ver gegaan te zijn, en, eerst na eenige oogenblikken, hief hij zijne glinsterende oogen tot oom op, wiens ernstigen blik hij als een verwijt opvatte, waarvan hij zich verontschuldigde met de klagt: »och oom! ik wil 't u wel bekennen, 't is verkeerd van mij, daar zoo aan te hangen, 't is groote zelfzucht, dat weet ik, ik had het mama zelfs moeten verbergen, maar ach! het valt mij zoo zwaar, ik kan mij maar niet aan het denkbeeld gewennen, mijn leven achter den lessenaar te moeten slijten, en toch! ja, het is mijn pligt, om moeder zoo spoedig mogelijk te verligten. Was ik maar de jongste."

Deze wensch, die er zoo naïf uitkwam, deed oom zijn zwijgen verbreken.

Ernstig hield hij Eduard de bezwaren zijner keuze onder het oog, en de hooge verpligtingen, die eerlang op hem rusten zouden, waar hij 't eerst geroepen zou worden, om de vele zorgen zijner moeder te verligten; hij herinnerde hem hare teedere liefde voor hem, die zich gaarne elke opoffering zou getroosten, waar die zijn heil bevorderen kon; maar juist daarom," sprak hij, »mijn jongen! moet gij u zelven naauwkeurig onderzoeken of uwe keuze die opofferingen waardig zijn, of zij onwrikbaar gevestigd is, en gij niet, bij teleurstelling of bezwaar, in lust en ijver zoudt verflaauwen. Durft gij na zulk een beproeving, uwe keuze nog aan uwe moeder voordragen, dan beloof ik u mijn invloed op haar ten uwen gunste aan te wenden."

(Wordt vervolgd).

ALGEMEEME VERGADERING

DER

Bataviasche Wedloop Societeit

Op Zaturdag den 13den dezer, des avonds ten 8 ure, in de loods op het *Koningsplein*, ter verkiezing eener nieuwe Directie en ballotage van nieuwe Leden.

Namens de Directie:

De Sekretaris,

(409) THOMAS PRYCE.

BATAVIA, 8 *Februarij* 1858.

A GENERAL MEETING

OF THE

Batavia Race Club

will be held in the Stand, on the evening of Saturday, the 13th Instant, at 8 o'clock, for the election of a Committee of Direction for the year and the ballot for new Members.

By order of the Committee:

(410) THOMAS PRYCE,

Secretary.

BATAVIA, 8 *Februarij* 1858.

De Heeren DONALD McLACHLAN en JACOBUS MARTENS zijn op ult°. December jl. als deelgenooten in onze firma en die van McNEILL & Co. te *Samarang* en FRASER, EATON & Co. te *Soerabaija* uitgetreden, en de Heer JOHANNES JACOBUS BLANCKENHAGEN op 10 Januarij als deelgenoot in dezelfde firma's opgetreden.

(380) MACLAINE, WATSON & CO.

BATAVIA, 8 *Februarij* 1858.

The interest and responsibility of MR. DONALD McLACHLAN and MR. JACOBUS MARTENS in our firm and in the firms of McNEILL & Co. at *Samarang* and FRASER, EATON & Co. at *Sourabaya* ceased on the 31st December last, and on the 1st Januarij MR. JOHANNES JACOBUS BLANCKENHAGEN was admitted a partner in the said Firms.

(379) MACLAINE, WATSON & CO.

BATAVIA, 8 *Februarij* 1858.

MR. JAMES McLACHLAN became partner in our firm on the 1st Januarij 1858.

(381) McNEILL & CO.

De Heer JAMES McLACHLAN is sedert 1° Januarij jl. deelgenoot in onze firma.

(382) McNEILL & CO.

Onze algemeene volmagt, aan den heer *D. J. Bijleveld* verleend, heeft met 1o. Januarij jl. opgehouden.

SAMARANG, 1 *Februarij* 1858.

(378) DORREPAAL & Co.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn een probaat middel voor gebrek aan *spijsvertering* en *leverkwaal*. M.... Z........, te *Appingadam*, leed sedert langen tijd sterk aan leverkwaal en gebrek aan spijsvertering. Onderscheidene bekwame geneesheeren verklaarden dat zij de teering had, en hare vrienden wanhoopten aan haar herstel, te meer omdat alle aangewende middelen zonder eenig gevolg bleven. Ten laatste begon zij de pillen van Holloway te gebruiken, welke spoedig haar gestel aanmerkelijk verbeterden, en haar ligchaam zuiverden. Eindelijk was zij volmaakt hersteld, en bevindt zich thans beter dan ooit. Deze pillen zijn ook zeer heilzaam bij ongesteldheid van de maag en ingewanden.

Deze beroemde pillen, alsmede de Holloway-zalf zijn op franco aanvrage te bekomen tegen de ondervolgende prijzen, *à contant:*

Doosjes pillen à f 1.— f 3.— f 5.—.
Potjes zalf à f 1.— f 3.— f 5.—.

Te Banjoemaas	bij M. S. Cheriman.
» Poerworejdo	» F. Neumann.
» Djocjocarta	» Buijn & Co.
» Souracarta	» W. Veldman.
» Salatiga	» J. Vallette.
» Tagal	» Wed. Dort.
» Cheribon	» W. Galistan.
» Samarang	» H. L. de Lyon, V. H. Noman, Kolff & Co. en bij

De hoofdagenten Soesman & Co. (414)

H. M. VAN DORP te *Batavia.*

DE HOLLANDER, Handleiding bij de beoefening der Maleische Taal- en Letterkunde f 10,—.
ROORDA, Javaansche Grammatica, 2 dln. f 22,—.
DE WILDE, Nederduitsch-Maleisch en Soendaasch Woordenboek f 8,—.
GERICKE, Javaansch-Nederduitsch Woordenboek f 35,—.
WINTER, Javaansche Zamenspraken f 12,—.

(433) *Alle goed gebonden.*

H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

Tooneelkijkers, Verrekijkers, Barometers, Thermometers, zak- en groote ***Microscopen, Passers*** etc.

Perry- en Drapers ***Inktkokers,*** Christallen Fontein ***Inktkokers,*** Bronzen en Porseleinen Pomp-***Inktkokers.***

Fraaije ***Kantoorboeken*** in verschillende Formaten en Banden.

Fijne en ordinaire ***Schrijf-*** en ***Postpapieren,*** groot en klein Mediaan, Roijaal en Imperiaal Velijn Schrijf met en zonder Dwarslijnen.

Vergulde Lijsten, gemaakt en per voet.

Eene groote sorteering ***Gillotts-Penns*** van de meest gezochte nommers.

Toocerlantaarns van f 36 en f 40,—. ***Jeux de Société,*** 29 Gezelschapspellen bij elkander f 130.—

Stephens blue black Ink, Blackwoods and ***Alizarin Schrijf-*** en ***Copiëer Inkt, Guyots Encre de petite vertu.***

Blaauwe en ***roode Inkt, stempel Inkt*** met ***Stempeldoos*** etc. etc.

Unique Pocketpens, met Inktkoker in den houder.

Rood, wit en ***zwart Crayé*** No. 1 en 2, rond en vierkant.

Doeselaars, Marders Penceelen, Kwastjes voor Orientalisch Schilderen, gewone ***Penceelen*** en verdere ***Teekenbehoeften.***

Fijne en ordinaire ***Teeken-*** en ***Verwdoozen.***

Teeken- en ***Decalqueerpapier*** en ***Decalqueerlinnen.***

Mittchells Penns, Litt. M. D. S. G. T. etc.

Turquoy Quill Penns, Magnum bonum Penns, Balance Spring Penns etc. etc.

(459)

MAILBLADEN.

Geen expeditie derzelven kan plaats hebben, alvorens de overmaking der gelden *franco* heeft plaats gehad.

(399) LANGE & Co.

Balkaartjes.

Nieuw model, gelithographeerd in goud en kleuren.

Verguld. . . . . f 0.25.
id. met kleuren . . . . » 0.50.

Verkrijgbaar bij de Boekhandelaren te *Batavia.*

(420)

Van Haren Noman & Kolff.

Ontvangen:

PROPATRIA PAPIER van de fraaiste en deugdzaamste kwaliteit, expressélijk voor Indië (op naam hunner firma's), geschept tegen de billijkste prijzen.

TEEKEN-PAPIEREN: Engelsch *Whatman* en *Hollandsch dubbel olijfants* (het grootste der bestaande formaten).

Zeer goedkoope VELIJN SCHRIJF-, voorts: POST-, KARDOES- en andere Papier-soorten.

Monsters te bevragen. (425)

INDISCH STAATSBLAD 1856.

(NOMAN-EDITIE).

ONTVANGEN EN VOORTS TE BEKOMEN;

De Indische Staatsbladen.

(Noman-Editie).

1816 tot met 1855 compres gebonden, in twee fraai lederen banden f 60,—.

DE INDISCHE WETBOEKEN (Noman-Editie), 2 dln. f 10.

Te *Batavia* en *Samarang* bij

(344) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

DE KORAN,

Met ARABISCHEN TEKST in KLEURENDRUK, rijk gebonden in geheel fluweelen band, verguld op snee. Zeer geëigend tot *Geschenk voor Inlandsche Grooten.*

Ontvangen bij

(345) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Balboekjes,

Ivoor met zilver.

Wijn- en Grog-Glazen,

met zilveren voet.

Pas ontvangen bij

(423) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

ALMANACH 1858.

De l'Illustration, Comique et Prophétique à f 1,— la pièce. Chez

(346) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

ABONNEMENTEN

OP HET

ZONDAGSBLAD

(*Wekelijksche Courant.*)

Bevattende het merkwaardigste nieuws in Europa.

Aglaja,

Dames mode-journaal met handwerken.

Nederlandsche Spectator,

van den ouden Heer SMITS, met karicatuurplaten.

Worden aangenomen te Batavia en Samarang, bij

(424) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Vracht en Passage naar *Samarang* en *Soerabaija.*

Wordt aangeboden met het schip **Zaanstroom** kapitein **R. L. Schaap**, om in het begin der volgende week te vertrekken.

Adres bij den Gezagvoerder in het *Marine Hôtel* en bij

de Agenten

(406) SCHIMMELPENNINCK & Co.

SARA ALIDA MARIA

kapt. S. Stapert.

Met bovengenoemd bijzonder fraai ingerigt Nederlandsch schip bestaat nog gelegenheid voor *Eene kleine familie* of *enkele personen* tot passage naar Nederland.

Informatiën bij den gezagvoerder in het *Marine-Hôtel* en bij

de Agenten

(429) B. KOPERSMIT & Co.

BATAVIA.

In den morgen, van den 11den, dezer, is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal met gevolg van *Buitenzorg* alhier aangekomen.

— Als belangrijk uit een judicieel oogpunt en voor de kennis der toepassing van het reglement op de drukwerken in Ned. Indië, deelen wij mede, dat het Hoog-Geregtshof van Ned. Indië, bij arrest, bekrachtigd heeft het vonnis van den raad van Justitie te *Batavia*, dd. 9 December jl., geslagen, waarbij verklaard was, dat, zonder magtiging des regters, geene inbeslagname van eenig drukwerk mag geschieden.

— Een iegelijk, die Java doorreisd heeft, zal ons gevoelen deelen, dat de Preanger-Regentschappen alle natuurschoonheden, hier en daar over de andere deelen van dat eiland verspreid, in zich vereenigen: grotten, watervallen, steile gebergten, vulkanen, meiren, enz.; in één woord, wanneer men de Preanger gezien heeft, kan men nog wel andere streken bewonderen, doch het aantrekkelijke der nieuwheid bestaat niet meer.

Doordrongen van deze waarheid, heeft de schilder des Konings *Radhen Saleh* een nieuw schilderstuk voltooid, hetwelk eene hertenjagt voorstelt en in staat is, ons een juist begrip van zijn talent, in het leveren van zoodanige tafereelen, te geven. Het oord, waar de jagt plaats vindt, is aan den voet van den schoonen en trotschen berg *Malabar*, in het regentschap *Bandong* gelegen, en met eene meesterlijke hand uitgevoerd. Naar waarheid is het doorschijnende licht, de omringende lucht en de schoone hemel van Java afgebeeld.

Aan sommigen zouden de grootheid en schoonheid der door de jagers bereden paarden voor Java overdreven kunnen toeschijnen, wanneer men niet wist, dat alleen de raspaarden tot eene hertenjagt kunnen gebruikt worden. Ten overvloede herinneren wij, dat de stallen van den Regent van *Bandong*, een kundig liefhebber van het paardenras, welligt de fraaiste exemplaren van het op Java geacclimatiseerd persisch ras bevatten.

Na deze korte opmerking keeren wij tot de schilderij van *Radhen Saleh* terug, die, volgens ons oordeel, voortreffelijk het medeslepende of liever gezegd het bedwelmende van eene zoodanige jagt heeft wedergegeven, waarbij het instinct der paarden, aan de bekwaamheid der van geene stijgbeugels voorziene berijders gevoegd, het doet voorkomen, alsof beiden, even als de uit de fabel bekende Centauren, slechts één wezen uitmaken.

Het oogenblik door den schilder gekozen is dat, waarin het hert, bereids van vermoeidheid overmand en met zweet bedekt, door de jagers bereikt wordt. De groep jagers en het wild schijnen ons uitmuntend geslaagd en de verschillende poses der paarden, te gelijker tijd, fier en bevallig. Op verschillende plaatsen der schilderij ontdekt men op buffels gezeten inlanders, die de vangst wegvoeren, en op den achtergrond eene andere jagtgroep, die, in tegenovergestelde rigting, een hert vervolgt.

De ligging van het landschap, het vreemde der costumes, de wijze van jagen schenken aan deze schilderij eene geheel Indische tint, en het naauwkeurige der locale kleur zal voorzeker de aandacht van alle deskundigen tot zich trekken.

Wij herhalen het, in deze jagtscène heeft *Radhen Saleh* weder getoond, zich volkomen in zijne volle kracht te gevoelen en daardoor een lauwer te meer in zijn welverdienden kunstenaarskrans gevlochten.

Dit schoone voortbrengsel der schilderkunst is tot een geschenk voor onzen koning bestemd en zal, als een kostbare parel, in de schoone verzameling van Z. M. prijken.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 13 Februarij 1858, N°. 13.

— Op den 8sten dezer des morgens, begaven de Chinees *Koan Jeoe* en de Inlander *Abas* zich in den Chineschen tempel in de *klenting* buiten deze stad, om dien schoon te maken en zagen, dat zekere Chinees, *Oey Aboan*, zich in dat gebouw had opgehangen. Nog leven in hem bespeurende, haastten zij zich den strop af te snijden en kregen, toen hij weder eenigzins bij zinnen kwam, op hun vraag, waarom hij dien zelfmoord beging, tot antwoord: dat de *Tepekong* hem dat gelast had. Men vermoedde daardoor, dat *Oey Aboan* aan geestverbijstering leed en is hij uit dien hoofde in het Chinesche hospitaal alhier opgenomen.

— Men berigt ons van *Tangerang*:

Op den 6den dezer maakte de Chinees *Ong Soempel*, wonende in de kampong Ketapang, amok in de kampong Goha op het land *Radjak*, bragt de inlandsche vrouw *Sani* om het leven en kwetste zwaar de Chinezen *Tan Sin Jong*, *Lim Hok* en de inlandsche vrouw *Nok*, die onmiddelijk naar het stadsverband te Batavia zijn opgezonden. Ook de mandoor der kampong Goha is ter dier gelegenheid ligt gewond.

Men schrijft de oorzaak van dit amok toe aan jaloezij en opmerkenswaardig is het, dat *Ong Soempel* de zoon is van den Chinees *Ong Pao*, die, om dezelfde reden en op dezelfde wijze, den 16 December 1856, eenige personen vermoord en gekwetst heeft (zie Java-Bode 1856 No. 102), zoodat het amokmaken bij die familie erfelijk schijnt te worden,

Ong Soempel, die na het plegen dier misdaden gevlugt is, werd in de kampong Klampean achterhaald en heeft zich gewillig overgegeven.

— *Buitenzorg* 8 *Febr*. In den morgen van den 5den dezer, begaf de inlander Bapa *Arsah* van de Kampong *Tjampaka*, op het land *Tjibaroessa* in deze afdeeling, zich met zijn 7 jarig zoontje naar de, aan den overkant der rivier *Tjipamingkies* gelegen, sawas. Hij had twee buffels bij zich, op een van welken hij, bij het oversteken der rivier, zijn zoontje deed rijden, terwijl hij zelf de rivier doorwaadde, Midden in was zij ruim 6 voeten diep, zoo dat hij zwemmen moest, toen eensklaps een ontzettend groote kaaiman op hem afkwam en met hem in de diepte verdween. Het kind (dat onderwijl behouden aan den overwal kwam) hief een luid geschrei aan. Een voorbijganger, Bapa *Saminten* genaamd, vernam het ongeval en stelde alle mogelijke pogingen in het werk, om Bapa *Arsah* te redden, doch te vergeefs. Het gelukte hem zelfs niet, het lijk van den ongelukkige te vinden. Waarschijnlijk is dit door den kaaiman in het zand en wier der rivier bedolven.

De kaaiman is kort daarna nogmaals gezien, doch men is het monster nog niet meester kunnen worden.

STATEN-GENERAAL.

Discussie over hoofdstuk XI (departement van Koloniën) der staatsbegrooting voor 1858.

(Zitting van 28 November, vervolg).

De heer *Hoynck van Papendrecht* heeft mede de belangen der makelaars in zee-assurantien in zijn bescherming genomen, ten aanzien van de in dat opzigt verordende maatregelen, die naar zijn inzien niet met de billijkheid zouden kunnen worden overeengebragt.

De heer *van Lijnden* heeft de door den minister in het belang der kolonien genomen maatregelen geprezen en de hoop uitgedrukt, dat de ontwerpen op de afschaffing der slavernij eerlang in beraadslaging zullen komen.

De heer *Hoffman* heeft mede de aangelegenheid der premien van de zee-assurantie aangeroerd en heeft gemeend, dat deze premiën toch in elk geval geëvenredigd zullen behooren te blijven aan de risico.

De heer *Bosscha* deelt, als voorzitter der commissie van rapporteurs over het op nieuw ingediend ontwerp nopens het koloniaal batig slot mede, dat het verslag over dit ontwerp nog niet kon worden rondgedeeld, door opeenhooping van werkzaamheden der kamer. Spreker doet die mededeeling om aan den minister de verzekering te geven, dat als hij de toezegging geeft nopens de courtage der makelaars in zee-assurantien en betrekkelijk de pakketvaart tusschen Nederland en Java, hij dan zal voldoen aan den wensch van de meerderheid der leden, die aan het onderzoek in de afdeelingen over het bedoelde ontwerp hebben deelgenomen.

De heer *Delprat* acht de strategische waarde der Kokos-eilanden van geene beteekenis.

De heer *ter Bruggen Hugenholtz* zegt, dat hij de Kokos-eilanden niet verlangt om ze te versterken, maar wel, dat er eene Hollandsche in plaats van eene Engelsche vlag op gevestigd worde.

De *Minister van Koloniën* beantwoordt de sprekers in dezelfde orde, als waarin zij gesproken hebben. — 1o. De heer *ten Cate* zeide, dat, nu eenmaal de ontwerpen tot afschaffing der slavernij in de West-Indiën aan de Staten-Generaal zijn aangeboden, het voor de slaven en de kolonie Suriname van belang is, dat er eene spoedige wettelijke regeling tot stand kome. De Minister zegt, dat er in dien toestand altijd eene overgangs-periode bestaat, die nooit gunstig voor de slaven kan werken. Hij kan evenwel verzekeren dat, na de invoering der reglementen, de toestand der slaven over het algemeen beter is geworden. Zoo er nog misbruiken plaats hebben, dan is het buiten den kring van het openbaar gezag. Hij vreest zelfs, dat de gouverneur, aan wiens regtschapenheid, regtvaardigheid en kunde hij gaarne alle hulde brengt, te veel toegeeft aan zijne zucht, om de vrijheid te verleenen voor dat de wet er nog is. Hij voert dit alleen aan als bewijs, dat de regering ijverig in het belang der slaven werkzaam is. Wat de emigratie betreft, gelooft hij dat die naar een vast plan en op groote schaal moet plaats hebben; dit is ook het streven der regering en onze gouv.-gen. is dan ook aangeschreven om, door tusschenkomst van onzen consul in China, de emigratie der Chinezen naar Suriname te bevorderen. Door eenige sprekers is aangeroerd de reductie der courtage voor de makelaars. In het vorig jaar bestond het bepaald plan alle courtagien te reduceren, omdat men meende, dat de makelaars dan toch nog eene billijke belooning verkregen in verhouding, tot de door hen bewezen diensten. Als aanleiding daartoe wijst de minister er op, dat, bij het onderzoek der remise-rekeningen, zelfs aangedrongen is op eene afschaffing der courtages op de assurantien. Hij wil ronduit verklaren, dat als de zaak *ab ovo* moest behandeld worden, hij er niet voor zou zijn. Maar hij moest de zaken nemen zoo als hij ze vond. Duizende belangen zijn er bij betrokken en daarom heeft men getracht, eenige reductie in de onkosten te maken. Na eene uitvoerige gedachtenwisseling heeft hij in die reductie geen bezwaar gezien. Hij begreep dat, hoewel dit aanvankelijk moest leiden tot eenige moeijelijkheden, het op den duur in het belang van den handel was. Z. i. betaalt de verzekerde wel degelijk courtage. De heer *Hoynck* wees op eene vermindering der assurantie-premien; maar dit zou aan groote bezwaren onderhevig zijn. In den regel hangen de assurantien van makelaars af en bovendien zijn vele makelaars directeuren van assurantie-maatschappijen. Maar er is een punt, dat hem zal leiden om de zaak in nadere overweging te nemen Het is hem namelijk niet gebleken, dat de handelshuizen met die vermindering ingenomen zijn, want zij hebben het voorbeeld der regering niet gevolgd. Hij heeft daarom een onderzoek laten instellen en in de binnen kort te benoemen staatscommissie tot onderzoek der remise-rekeningen, zal deze zaak op nieuw ter sprake worden gebragt. — De heer *Gevers Deynoot* heeft gesproken over de vertraging der zaak van de stoompakketvaart. De minister heeft echter sedert het door dien spr. genoemde tijdstip niet stil gezeten. De publieke uitschrijvingen blijven nog altoos zijn wensch. Onder de vijf voorstellen sedert ontvangen, is er een, dat hem voorkomt veel voor te hebben. Maar nu heeft deze inschrijver hem verklaard, dat hij wegens de bestaande geldkrisis verhinderd is, om het noodige kapitaal bijeen te brengen. Men moet die zaak aan den particulieren ondernemingsgeest overlaten; het gouvernement moet geen subsidie geven, maar wel bescherming verleenen. Bij het verschil tusschen de aanvragen, was het tot nu toe onmogelijk eene billijke beschikking te nemen. De zaak blijft zijne aandacht steeds bezig houden en hij zal zich gelukkig achten, als hij die zaak kan regelen op eene wijze, die overeenkomt met het belang van Nederland en zijne kolonien. De heer *van Hoëvell* zag zich teleurgesteld, zoowel over de commissies als over de omissies bij het departement van kolonien. Het *eerste* punt betrof de uitvoering der muntwet Die spreker was ongerust, of door den gouverneur-generaal den 1sten September wel maatregelen waren genomen ten aanzien der recepissen. De minister geeft de verzekering, dat daaromtrent maatregelen genomen zijn. — Het *tweede* punt betrof het drukpersreglement. De minister houdt vol, dat die zaak bij besluit kon, en niet bij de wet behoefde geregeld te worden Hij beroept zich hierbij op de redevoering van den heer *de Kempenaer* De regeling van dit onderwerp bij besluit, is geheel in den geest der grondwet. De correspondentie met den gouverneur-generaal daarover is echter nog niet ten einde en het is hem niet bekend, dat de gouv.-gen. nadere maatregelen genomen heeft. Hij kan evenwel bepaald zeggen, dat de berigten nopens de werking van het reglement niet strooken met de opvatting van den heer *van Hoëvell* — 3o. Wat zal hij nu eindelijk zeggen over de Delftsche akademie? De heer *van Hoëvell* verkeert nu eenmaal in het denkbeeld, dat hij zich die zaak niet aantrekt; hij geeft echter de verzekering, dat hij daarin het grootste belang stelt

Het *vierde* punt betreft de in bezitname der Kokos-eilanden door de Engelschen. Ten bewijze, dat die eilanden wel zijn Nederlandsch territoir, heeft men zich beroepen op eene kaart in 1842, met voorkennis van het ministerie van kolonien uitgegeven, waarop staat, dat zij van oudsher aan Nederland behooren en een gedeelte zijn der Nederlandsche bezittingen. De minister heeft reeds verklaard, dat bij een opzettelijk onderzoek in het archief gebleken is, dat zij niet van oudsher aan ons toebehoorden en dat de in bezitname in 1829 ook onjuist was, want dat eerst in 1830 het onderzoek is afgeloopen, of men ze in bezit zou nemen Op dezelfde kaart komen ook meerdere onnaauwkeurigheden voor. Men heeft zich ook beroepen op de tarieven en beweerd, dat zij zoodanig zijn toegepast, alsof de Kokos-eilanden Nederlandsch eigendom waren. 's Ministers gissing is, dat het tarief No. 5 is toegepast op de Kokos-eilanden, waarin namelijk bepaald is, dat de invoer vrij is als die geschiedt onder Nederlandsche of daarmede gelijkgestelde vlag. Nu is het bekend, dat de scheepsgezagvoerder *Ross* de Nederlandsche vlag voerde, en zoodoende zullen van de kokosolie geene inkomende regten geheven zijn. Maar al ware dit echter zoo, dan is dit voor hem nog geen bewijs, dat zij Nederlandsch eigendom zijn. In 1830 heeft de graaf *van den Bosch* zelf de inbezitname ontraden. Het is opmerkelijk, dat op dit oogenblik de Engelsche vlag nog niet op de Kokos-eilanden geplant is. Het is ook nog niet uitgemaakt, dat Engeland er eigenaar van is, want toen *Ross* in 1841 vroeg om er Hollandsche vlag te hijschen, deed hij dit onder de voorwaarde, dat het zijn eigendom zou blijven, namelijk, de grond en de opbrengst er van. Aan den Engelschen admiraal is ook diezelfde voorwaarde gesteld. En wat nu het strategisch belang betreft, zoo bestrijdt hij het aangevoerde met het officieel rapport van den graaf *van den Bosch*. De heer *Hugenholtz* wees op het belang dier eilanden voor de vaart De minister bestrijdt ook dit met het rapport van den commandant onzer zeemagt En, al ware de zaak nu nog te herstellen, dan zou hij die eilanden nog niet willen bezitten.

Een ander belangrijk punt, door den heer *van Hoëvell* besproken, betreft de vertraging der aanbieding van de wet, houdende de wijze van beheer der koloniale geldmiddelen. De minister blijft bij zijne meening, dat men daarmede moet wachten tot de vaststelling der Nederlandsche comptabiliteitswetten, omdat er tusschen die beide onderwerpen connexiteit bestaat. Deze wet is reeds van den raad van state terug ontvangen. Het is hier dus geen uitvlugt, maar het betreft een beginsel

Het laatste punt betrof de begrooting voor kolonien zelve. De minister moet opmerken dat, als op deze begrooting zouden voorkomen de door den heer *van Hoëvell* bedoelde koloniale uitgaven, er dan geen eenheid in de begrooting zou bestaan. Onze begrooting betreft alleen de Nederlandsche staatsuitgaven.

Door de HH. *ter Bruggen Hugenholtz* en *van Hoëvell* worden nog eenige bedenkingen, betreffende de Kokos-eilanden in het midden gebragt.

De *Minister van Koloniën* vraagt verschooning, dat hij onwillekeurig vergeten heeft den heer *Sloet* te beantwoorden. Hij deelt de overtuiging van dien spreker, dat onze handelswetgeving in Ned Indië, vooral wat de buitenbezittingen aangaat, hervorming in milden zin eischt. Hij wenscht die zaak vast te knoopen aan de adviezen der staatscommissie, aangaande de buitenbezittingen. — Wat de opmerking des sprekers nopens de hoedanigheid van het zout betreft, zegt de minister, dat hij daarop de aandacht van den gouverneur-generaal zal vestigen. Bij hem zijn deswege geen klagten bekend, maar het is genoeg, dat de heer *Sloet* hem hierop opmerkzaam heeft gemaakt, de minister zal zich beijveren aan die opmerking gevolg te geven. Ten aanzien van de uitvoering van art. 118 van het regerings-regl., zegt hij, dat hij niet weet, welke uitvoering daaraan door den gouverneur-generaal is gegeven. Hij vertrouwt echter, dat de thans gevoerde discussien den gouverneur-generaal is gegeven. Hij vertrouwt echter, dat de thans gevoerde discussien den gouverneur-generaal aanleiding tot onderzoeken zal verschaffen — Ten opzigte van het herstel van het Indisch muntwezen, zegt de min., dat ook hij niets anders wenscht dan dat het muntwezen spoedig op een goeden, duurzamen voet worde geregeld. Maar men hangt in dergelijke zaken van zoo velerlei omstandigheden af, die buiten of boven den wil van den min. zijn — De meening van den heer *Sloet*, omtrent de zucht tot geheimhouding, alsof de regering blind zou zijn voor licht of wetenschappelijke ontwikkeling, doet den minister leed, want zij berust z. i. op eene verregaande dwaling, want de regering staat de wetenschap voor. Hij wijst op de genootschappen, maatschappijen enz., in Indië bestaande en de speciale wetenschappelijke personen, in Indië aanwezig, om de regering voor te lichten. Hij wijst ook op den voortgang der publiciteit in goeden, edelen zin en tot bewijs daarvan maakt hij eene vergelijking tusschen den toestand der journalistiek en tijdschriften in 1844 en 1857, ten bewijze van de voortgaande publiciteit. Hij houdt vol, dat Nederland nooit zijne souvereiniteit over de Kokos-eilanden heeft erkend, en op het gezegde van den heer *van Hoëvell*, als zou het drukpersreglement worden uitgeoefend in den zin: houdt het zwaard in de scheede, (welke uitdrukking vroeger ook reeds door den *Thorbecke* is gebezigd), als zou er eene aanschrijving van den proc.-gen aan de officieren van justitie zijn gerigt, om dat reglement in dien zin toe te passen, — antwoordt de minister, dat hij het bedoelde stuk voor zich heeft, en dat hij het betreurt, dat een zoo achtingswaardig man als de heer *Thorbecke*, de dupe is geweest van dergelijke verzinsels

De heer *Sloet tot Oldhuis* acht zich verpligt, eene rectificatie te brengen in het aangevoerde door den minister. Spreker heeft de regering niet verweten gemis aan belangstelling voor of tegenwerking van het wetenschappelijk onderzoek, maar zijn bezwaar ligt in het besluit van 13 Januarij 1854, waarbij het publiceren door ambtenaren van stukken, als diefstal vervolgd wordt.

De algemeene beraadslagingen worden daarna gesloten.

De afdeelingen en onder-artikelen worden achtervolgens *aangenomen*.

Daarna wordt het geheele hoofdstuk in omvraag gebragt en *aangenomen* met 42 tegen 16 stemmen

TEGEN de heeren *van Hoëvell*, *Reinders*, *Jespers*, *Dullert*, *Sloet tot Oldhuis*, *Anemaet*, *de Lom de Berg*, *ter Bruggen Hugenholtz*, *L. D. Storm*, *Thorbecke*, *Westerhoff*, *van Eck*, *Zijlker*, *Meeussen*, *Poortman* en *van Wintershoven*.

Bij deze stemming was de heer *Hoynck afwezig*.

(Wordt vervolgd.)

NEDERLAND.

Rotterdam, 7 Dec. Toen de vrijgesproken Javaansche zeelieden, met Zr. Ms. schepen, naar hun geboortegrond onder zeil waren, was het publiek niet wel op de hoogte van wat er van den zieken Setro was geworden. Het bleek echter al spoedig, dat de teederheid van mevr. de baronnes de Salis, geb. Moorrees, niet had kunnen gedoogen, dat de zieke in het gemeente Ziekenhuis, (waarop Rotterdam, zoowel om het grootsche der inrigting alsom de zorgvuldige verpleging, die er verstrekt wordt, teregt fier is) langer zou worden verzorgd. Zij liet hem aldus naar 's Hage vervoeren en paste hem in haar eigen huis op. Zij mogt hare teederheid niet bekroond zien, want Setro stierf den 23sten November, mevr. de Salis troosteloos nalatende. Zij wilde hem echter ook na zijn dood, als een der helden van de *Twenthe*, huldigen en legde het dierbare stoffelijke overschot van den gestorven matroos . . . op een praalbed! Den 26sten daaraanv. heeft zij Setro plegtig doen ter aarde bestellen op de begraafplaats *Eik en Duinen*. Nevens de lijkkoets bevonden zich zes zeevarenden, die de slippen van het lijkkleed droegen; daarna de dragers en drie volgkoetsen. In het eerste rijtuig was mevr. de Salis in rouwgewaad gezeten, benevens eene vrouwelijke Javaansche bediende; bedienden in livrei bevonden zich bij het rijtuig; in het tweede waren vier vrouwelijke bedienden gezeten en in het laatste een heer en eene vrouw. Eene ontelbare menigte, dit behoeft naauwelijks gezegd te worden, was bij deze begrafenis tegenwoordig; vervolgens, na afloop van de plegtigheid, keerde de stoet naar de woning van mevrouw de barones de Salis-Moorrees terug en werden allen, die de laatste eer aan den dierbaren afgestorvene hadden bewezen, op Indische wijze, ten haren huize ontvangen en onthaald.

— Ten aanzien van het berigt, dat het gouvernement eene aanzienlijke partij boekwerken doet gereed maken, om ze aan de Japansche regering ten geschenke aan te bieden, verneemt men uit eene goede bron, dat de hier bedoelde boeken door het gouvernement zijn aangekocht op eene bestelling, die van wege de Japansche regering bij den gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië is aangekomen. Ook moet nog eene groote bestelling van werktuigen en machinerien door Japan zijn gedaan.

— De commissie tot de verzoekschriften van de tweede kamer der staten-generaal heeft, dezer dagen, o. a. rapport uitgebragt op een adres van E. Sillem en anderen, houdende beantwoording van het door den min v. kol. beweerde, betrekkelijk de vestiging van een stoompakketvaart tusschen Nederland en Indië. In dat adres vermeenen de adressanten steeds een regt op de voorkeur verworven te hebben en dat dit regt door de latere handelingen des ministers zou zijn geschonden. Zij geven daarvoor de redenen op, alsmede hunne beschouwingen omtrent het door den minister aangevoerde, en besluiten hun adres met de opmerking, dat, daar door den min. v. kol. het voornemen aangekondigd is, om door het wijzigen der vroegere voorwaarden eene nieuwe mededinging uit te lokken, zij ook, met het oog daarop, niet mogten nalaten, hunne bedenkingen te opperen tegen het in de mem. van toelichting gestelde, opdat eene veelzijdige beschouwing van den vroegeren gang dezer zaak er toe bijdrage, dat tot bereiking van een zeer gewenscht doel, een minder ongeschikte weg worde ingeslagen, dan tot nog toe door de regering is gevolgd. — Op voorstel van gemelde commissie heeft de kamer besloten, dit adres ter inzage van de leden ter griffie neder te leggen.

MAURITIUS.

Van *Port Louis* schrijft men, dd. 15 December, dat de stoomboot *Sarah Sands*, met troepen aan boord, in de haven aldaar was aangekomen. De toestand, waarin dat vaartuig zich bevond, was allervreeselijkst, daar een brand aan boord uitgebarsten en de voorsteven, door de ontploffing van eenig buskruid, in de lucht gesprongen was. Gelukkig vallen hierbij geene menschenlevens te betreuren, doch wij hebben nog nimmer vernomen, dat menschen zich zoo digt bij den dood hebben bevonden, als de 400 op dit vaartuig aanwezige personen. Bijaldien het schip van hout, in stede van van ijzer, gebouwd ware geweest, had geen schepsel zich kunnen redden.

BRITSCH-INDIË.

De annalen van den opstand worden vervelend, een zeker bewijs, dat de zege bij voortduring aan onze zijde is. Het zijn slechts spoedige wisselingen der fortuin, van overwinningen en nederlagen, die de levendige belangstelling bij de menschen opwekken.

De weinige voorvallen dezer week zijn allen van denzelfden aard. Sir Colin Campbell rukt verder noordwaarts, en voor zoo verre de onvolkomene berigten, die wij krijgen, kunnen vertrouwd worden, moet hij op marsch zijn naar *Bareilly*.

— Op den 12den Januarij werd Sir James Outram, door den vijand, dertig duizend man sterk, aangevallen. Het Enfield geweer verrigtte zijn werk, en de insurgenten werden verslagen met een verlies van vier honderd man, terwijl de Engelschen geen enkel man op het slagveld achterlieten. Op den 16den werd hij weder aangevallen, en, na eene schermutseling van elf uren, verdreef hij den vijand, en maakte hunnen aanvoerder krijgsgevangen. De insurgenten van Bajnore zijn bij Seharanpore gestuit geworden. Zij waren omstreeks duizend man sterk, en werden door kapitein

Boisragon aangevallen, met 70 Seikhs, 10 Europeanen en 2 stukken geschut.

De rebellen werden natuurlijk verslagen, want een officier, die zulk eene ongelijke magt durft te gemoet gaan, kan niet anders dan ze overwinnen. Een honderdtal van den vijand werd gedood, de Moyapore dam werd doorgesneden, en een groot gedeelte hunner verdronk.

De roovers, die een oogenblik belangrijkheid hadden verkregen, door het in bezit nemen der wegen in de nabijheid van *Sumbulpore*, zijn door de cavallerie van Nagpore aangevallen en met groot verlies uit een gejaagd.

De wegen worden met spoed geopend. Nieuwsbladen komen van *Lahore* met even zooveel spoed, als vóór den opstand en de dagbladen van *Agra* krijgen wij slechts zes dagen oud; de Expresse van *Bombay* is binnen een redelijken tijd aangekomen, en, binnen weinige dagen, zal de gemeenschap tusschen *Calcutta* en *Peshawur* per telegraaf geheel hersteld zijn. Het eenige oponthoud is nu nog in het betrekkelijk kleine landschap tusschen *Futtyghur* en *Agra*.

Er deden zich slechts twee gebeurtenissen voor, die de aangename zijde der bovenstaande schildering eenigzins schijnen te benadeelen. Het gerucht loopt namelijk, dat de overblijfselen van Koor Sing's magt, onder zijn broeder Umar Singh, eene bende gewapend gespuis, weder in *Rhotas* zijn voor den dag gekomen. In de bergen kunnen zij geen kwaad doen, maar, wanneer zij Sasseram weder mogten bedreigen, of zouden beproeven, om den grooten Trunkweg af te snijden, zal het noodig kunnen zijn hunne kastijding aan de Seikhs op te dragen.

De andere gebeurtenis is, dat twee bataillons, in *Rajpotaana*, die niet in onze dienst zijn, zich op het laatste oogenblik bij de gelederen onzer tegenpartij hebben gevoegd. Wij verlangen geen vlek te leggen op mannen, die nog getrouw kunnen zijn, en zullen daarom een officieel berigt afwachten, alvorens hunne namen op te geven. Geen dezer beide berigten is echter van eenig wezenlijk belang. Het is te laat voor oproerige Zemindars of gewapende troepen in *Rajpootana*, om de bevrediging van het land ernstig te bemoeijelijken. De gelegenheid is, zoo als wij hopen, voor altijd voor hen verdwenen, en zij kunnen nu niets meer dan eene tijdelijke ongelegenheid veroorzaken. Jung Bahadoor's krijgsmagt vond Goruckpore bijna verlaten. De overweldiger Mahomed Hoossein was gevlugt, en het achtergeblevene gespuis bood weinig of geen tegenstand. Twee sterke benden Ghoorkas werden in aller ijl uit het leger afgezonderd, de eene om den Nazim te achtervolgen, die men vermoedde, dat naar *Nazim* was gegaan; de andere, om eenen lastigen *Zemindar* in het noord-oosten tot rekenschap te brengen. Het overige der krijgsmagt wacht te *Goruckpore* op middelen van vervoer, die nog al moeijelijk te verkrijgen zijn. Het station zelf heeft van de rebellen weinig letsel bekomen, ofschoon de kerk geschonden is, de graven uitgedolven en de meeste grafsteenen en monumenten vernield zijn geworden. De huizen zijn bijna niet beschadigd, daar de aanvoerders der muitelingen zoo verstandig zijn geweest, om die voor hunne woonplaatsen te bezigen, en zelfs de Cutcherry (?) hebben zij ongedeerd gelaten.

De archieven, die anders overal zijn vernietigd geworden, zijn gedeeltelijk ongeschonden gebleven, en overal heeft Mahomed Houssein, in tegenstelling zijner medeaanvoerders, sporen van orde en een geest van bestendigheid achtergelaten.

Zijne volgelingen waren evenwel hoofdzakelijk Muzelmannen van Oude, geregelde bazaarschelmen, het uitwerpsel van eenen natuurstaat. Om hen bij elkander te houden, stond Mahomed Houssein hun allerhande vrijheden toe, en over het algemeen werd het Britsche bestuur door de winkeliers, de handwerkslieden en de rustige inwoners weder hartelijk verwelkomd. De vier maanden inlandsche heerschappij, heeft hun eene les gegeven, die het tegenwoordige geslacht niet ligt zal vergeten. Het grootste gedeelte der strijders vlugt naar Oude, doch de roovers zijn talrijk, en zullen nog jaren lang eene sterke hand vereischen, om hen te onderdrukken. Schijnbaar zal men niet veel meer behoeven te strijden, doch eene nieuwe policie, gevormd door uitgezochte Europeanen, diende terstond in het leven te worden geroepen. Zonder dat zullen wij den eenen dag alles verliezen, wat wij den anderen dag gewonnen hebben, en er zal, zoo al geen wezenlijke krijg, dan toch ten minste geene burgerlijke orde bestaan.

De overwinning te *Sohunpore* was even zoo volkomen. De vijand had zich, gedurende eenige dagen vóór den 26sten December, in grooten getale bij het dorp *Sohunpore* verzameld. Zij waren zoo zeker, dat zij zouden overwinnen, dat de versterking met zilveren stokken van uit *Goruckpore* opmarcheerde, en verzilverde *palkis* vóór haar uit werden gedragen. Op dien dag telden zij om en bij de twaalf honderd geregelde Sipaijers van verschillende regimenten, vijf duizend gewapende onverlaten, vier stukken geschut en honderd vijftig *sowars*.

Tegenover hen stonden 180 matrozen der Brigade Mariniers, met hunne vier 12 ponders houtwitsers, 35 mariniers, allen gecommandeerd door kapitein Sotheby van H. M. fregat *Pearl*; 45 Seikhs en 800 Ghoorkas van de regimenten van Ramdhul en Goruckpath.

De geheele magt, onder het opperbevel van kolonel Rowcroft, verliet Myrwa omstreeks 3 ure in den morgen, en kwam ten 2 ure vóór het front van den vijand. De muiters lagen in het hooge suikerriet, en in eenig digt geboomte ter linkerzijde verborgen.

De Koninklijke mariniers en de Seikhs aan den linker vleugel trokken schermutselend voortwaarts; de kanonnen waren in het midden, en de overigen der brigade mariniers werden ter regter zijde van de stukken geposteerd. Circa 400 Goorkhas namen eene stelling aan de linker zijde der kanonnen, nog 200 hunner werden regts van de mariniers gestationeerd, en de overigen als eene reserve achter gehouden. De vijand opende het vuur van zijne linker zijde, terwijl zijne vleugels, zich de dekking ten nutte makende, zich regts en links verspreidden, en dreigden de britsche magt geheel in te sluiten.

Hun geschut werd echter spoedig tot zwijgen gebragt; hunne cavallerie, die eenigzins verlangend scheen om uit te vallen, trok terug omdat een bom onder haar losbarstte, en, na eene vliegende vlugt van drie uren, week de geheele magt naar Mingoolee. Zij werden vervolgd; de achterhoede werd ingehaald, een kanon en eenige ammunitie buit gemaakt.

Men gelooft, dat de vijand 200 man heeft verloren maar de slagting was onbelangrijk. De aanvallers hadden den moed verloren, en trokken haastig naar Goruckpore terug. Daar werden zij evenwel slecht ontvangen, en, geërgerd over de verwijlen van Mahomed Hooessein, zijn zij verder in Oude teruggekeerd.

Het district is nogmaals gezuiverd, en de landen, van welke men bijna al het vee heeft geplunderd, vergoeden zich het verlies door de prijzen, die zij voor de door hen geleverde levensbehoeften vragen.

— Wij vervolgen onze opgave van gebeurtenissen in Midden-Indië. Wij verlieten de britsche magt, toen zij de muiters buiten Mehidpore achtervolgde.

Na de ontmoeting met kapitein Orr, verloor de vijand den moed, en verliet het eene dorp na het andere, naar mate het britsche leger, dat hen evenwel niet kon bijhouden, nabij kwam.

Onder weg gelukte het kapitein Orr, vijf en zeventig muiters te vatten; deze werden verhoord, ter dood veroordeeld, en op hetzelfde oogenblik doodgeschoten, op een sein met het blazen op den waldhoren gegeven. Op den 21sten Dec. kwam de magt voor Mundisore aan, eene uitgestrekde stad op den oever van de Turr, en schier in bosschen verscholen liggende. Het fort is aan de zuid-oostzijde der stad, zeer zwak, en de wallen zeer vervallen, maar met al de overblijfselen eener geduchte versterking

Bij hare aankomst stond de krijgsmagt voor den vijand, doch de commanderende officier oordeelde het niet raadzaam, om dadelijk aan te vallen. Het uitstel gaf den muiters nieuwen moed, en tegen 8 ure kwamen zij in hunne volle kracht te voorschijn.

De ongeregelde cavallerie werd uit een dorp, ter linkerzijde van de Engelschen verjaagd, schermutselaars werden uitgezonden en het gevecht begon.

Majoor Robertson, die de voorhoede commandeerde, liet dadelijk 7 kanonnen op het front aanrukken, en deed den vijand tot op vijf honderd ellen nader komen, toen eenige worpen schroot hem in verwarring bragten. Te gelijker tijd omringde hem de cavallerie gedeeltelijk, onder de beschutting der boomen, aan de regterzijde, haastte zich op den heuvel, en liet de ongeregelde cavallerie met luide kreten uitkomen.

Kapitein Hungerford liet de 7 stukken op den heuvel brengen, en vuurde, met een gedeelte van het 14de regiment dragonders, van daar op den vijand. Deze wendde zich om, en in een oogenblik, voor dat hij een enkel schot kon lossen, vielen de dragonders en ongeregelde troepen op hem aan, en werd hij over de kling gejaagd.

De vijand werd tot bijna voor Mundesore vervolgd; luitenant Dear van H. M. 14de regiment en luitenant Clarke van de ongeregelde troepen vuurden zelfs op hem tot vlak onder de wallen. De batterij werd weder aangebragt, en de artillerie en cavallerie veegden de geheele achterhoede der positie van den vijand schoon. Tegen dien tijd was het hoofdleger aangekomen, het dorp aan de linker zijde werd weder in bezit genomen, en de vijand stilletjes verspreid.

Op den 22sten werd de geheele krijgsmagt in strijdorder gesteld in eene regte linie, naar het westelijke front van de stad en het fort, maar de vijand vertoonde zich niet, en de magt trok over de Turr en legerde zich ten noorden van de stad.

Intusschen werd het berigt ontvangen, dat Neemuch in nood verkeerde, door den aanval eener bende Wilayntees, die met zwaar geschut van Mundesore waren opgerukt, en werd raadzaam het geoordeeld, om eerst dat garnizoen te ontzetten, en daarna terug te keeren om het fort te belegeren, waarin men had vernomen, dat de Shahzadas, met 500 Wilayntees, de wijk hadden genomen.

Op den 23sten begon de krijgsmagt den togt naar *Neemuch*, en had nog geene drie mijlen gemarcheerd, of zij kwam den vijand in sterken getale te gemoet, en vond hem gereed, om dadelijk tegenstand te bieden. Geen woord had men van hunne nabijheid of van hun oponthoud vernomen, daar de berigtgevers te *Mundesore* even zoo onvolledig zijn als elders. De Brigadier, aldus verrast, liet, even als bij eene revue, het geheele leger zich in linie rigten en aanrukken. De positie, door den vijand ingenomen, was uitnemend. Zij plantten eene batterij van zes stukken zwaar geschut op eene kleine verhevenheid, in het midden hunner linie, die zich regts en links daarvan uitstrekte. Achter hunnen regter vleugel was het dorp *Goonadeen*, en de grond zeer gescheurd en onregelmatig.

Kapitein Hungerford kreeg last, om den linkervleugel aan te vallen; hij brak dien, ging voort, en toen hij voor de zware batterij kwam, opende hij het vuur op eenen afstand van 300 ellen. In weinige minuten was de batterij opgeruimd, en Luitenant Watson, met 20 man van H. M's, 14e regiment, vernagelde de stukken.

Evenwel openden een aantal musketiers, die achter de verhevenheid verscholen waren, het vuur; Luitenant Watson werd doodgeschoten, en de Europeanen genoodzaakt terug te trekken. De stukken kwamen weder vooruit; de batterij werd weder ontruimd, en terwijl kapit. Hungerford, met een escadron van het 14de regiment ter linker, en kap. Gall, met een dergelijk escadron ter regter zijde, het vuur levendig hield, werden de stukken vernageld.

De vijand trok terug naar het dorp, en ofschoon hij, door het 86e en het 25e regiment Bengaalsche Inlandsche Infanterie, werd aangevallen, gelukte het hem, in het bezit daarvan te blijven.

Den volgenden dag werd het dorp gebombardeerd, en op den 25sten viel de Infanterie het weder aan, verdreef de verdedigers van punt tot punt, en bleef, nadat het geheele garnizoen door het zwaard vernield was, in het volle bezit van het dorp.

De Shahzadas verloren den moed, en, toen de krijgsmagt op den 26sten, weder te *Mundesore* was terug gekomen, vond zij de stad geheel ontruimd. Eenige Wilayntees en muiters werden opgehangen, en men ving den terugtogt naar *Mhow* aan.

De kolonel Durand was, gedurende de krijgsverrigtingen, altijd aanwezig, en ofschoon hij niet in staat schijnt geweest te zijn, om de gemeenschap te verbeteren, heeft hij veel werkdadige hulp verleend. In den aanval, die het gevecht ten einde bragt, schijnt hij eigenlijk de commanderende offiecier te zijn geweest, terwijl de Brigadier zich aan de uiterste regterhoede bevond. De verdrijving der rebellen heeft eenen alle belangrijksten invloed tot geduchtmaking van onzen naam gehad, en dewijl daarop de marsch van Sir R. Hamilton, het ontwapenen van drie regimenten door Holkar, en de regtvaardige en noodige gestrengheid, die, zoo als wij vernemen, daarop gevolgd is, plaats vond, heeft zulks veel bijgedragen, om onze eer in midden Indië, op te houden. Over het algemeen bestond de magt, die wij te bestrijden hadden, niet uit muiters, maar uit Wilayntees, die gewapende ellendelingen, die deze streken verontrusten, en die de Britten en Holkar even als alle vrienden van orde haten.

— De Brigade Mariniers, welke de dienst in het noordwesten verrigtte, heeft den last ontvangen, om naar *China* te vertrekken, daar de versterking Europesche troepen hun bijstand langer onnoodig maakt. In *China* zal ze ongetwijfeld een taak te verrigten vinden, die nieuwe lauweren aan de reeds geplukte zal hechten.

— Brieven uit het kamp van den Commandant en chef, gisteren te *Calcutta* ontvangen, bevestigen eenigzins een gerucht, dat wij eenige dagen geleden hebben verspreid. Zij behelzen, dat de Inlandsche Hoofden te *Lucknow* den moed geheel hadden verloren, en aangeboden hadden, zich te onderwerpen, onder de voorwaarde, dat men hun het leven zoude sparen. Sir Colin wilde evenwel naar geene voorwaarde luisteren, noch een voordeel koopen, dat hij zoo spoedig in staat zal zijn zelf te verkrijgen.

— De aankomst van den Schout bij nacht Watson per *Chesapeake*, heeft, onder het personeel der Marine, een levendigen indruk gemaakt.

— H, M's. Stoom-Transportschip *Himalaya* heeft order gekregen, naar huis te keeren, daar de noodige reparatien aan deszelfs machinerie in dit land niet behoorlijk kunnen gedaan worden, en het schip maakt zich nu voor de reis gereed, terwijl vele Invaliden, die gereed staan om te vertrekken en slechts op eene gelegenheid wachten, met deze zullen repatrieren.

De *Pelorus* en *Assurance* zijn naar *Rangoon* vertrokken, Laatstgenoemde heeft Chittagong aangedaan; binnen kort zullen zij door de *Mohawk* gevolgd worden, en waarschijnlijk ook door de *Pylades*.

De *Megaera* gaat in het dok en, wanneer zij weder zeevaardig zal zijn, zal zij waarschijnlijk naar de Kaap terugkeeren.

De schepen met troepen en paarden zijn, in den laatsten tijd, als het ware binnengestroomd, en de *Belgravia* is pas met eene nieuwe lading olifanten, 62 in getal, van *Moulmain* terug gekomen.

Verscheidene schepen met paarden van de *Kaap* kunnen dagelijks verwacht worden, en van *Point de Galle* komen nog meer versterkingen aan.

De *Lodore*, van de *Kaap*, zal nu *Point de Galle* bereikt hebben, en de troepen, die hij aan boord heeft, zullen, op H. M's. fregat *Shannon* overgescheept en naar hier overgevoerd worden, terwijl de *Sydney*, die op het punt staat, naar *Point de Galle* te vertrekken, de overblijvende troepen zal medebrengen.

— Het volgende is een uittreksel uit een brief van *Cawnpore*, gedagteekend van den 11den Januarij:

»Te *Akberdore* hebben de onzen eene ontmoeting met den vijand gehad, en het 88e regiment is heden morgen vroeg uitgetrokken, om ons detachement op die plaats te versterken.

Een hevig bombardement heeft aan den kant van Oude plaats gevonden, doch wij zijn nog niet in staat geweest, er de bijzonderheden van te verzamelen.)

NIEUWS

Op het gebied van wetenschap, handel en nijverheid

De redactie van dit blad meent haren lezers geene ondienst te doen, wanneer zij, onder het bovenstaand opschrift, op het voorbeeld van vele geachte periodieke geschriften, eenige bijzondere kolommen openstelt voor mededeelingen van soortgelijken aard. Het Nederlandsch-Indisch publiek staat te hoog op den trap van beschaving en geestelijke ontwikkeling, dan dat het zich zou kunnen te vreden stellen, met het zoogenaamd *»nieuws van den dag"*, meestal toch bestaande in berigten van *politieken aard*; het werpt voorzeker gaarne eens zijne blikken naar het westen, om den gang der beschaving aldaar te volgen en van hetgeen dáár, op het gebied van wetenschap en nijverheid, ontgonnen wordt, zij het dan ook maar weinig, te kunnen nuttigen.

De redactie meent dat zij, tot het zoo even gezegd einde, eene niet onbelangrijke bijdrage zal leveren, indien zij, voor zoo verre gelegenheid en ruimte zulks toelaten, op de alhier aangegeven wijze, een kort maar juist overzigt geeft van hetgeen in Europa en Amerika in kunst, wetenschap, handel en nijverheid *»nieuws"* zal opleveren.

Handel en Nijverheid.

Chineesch Suikerriet. — Het is den Noord-Amerikanen gelukt, dit Suikerriet in de Vereenigde Staten in te voeren. Men belooft zich van deze cultuur twee oogsten jaarlijks. Bij eene behoorlijke verpleging levert een acre grond 7 ton groenvoeder en twee tonnen stengels van den tweeden oogst op. Deze bevatten eene ruime hoeveelheid suikerhoudend sap, dat tot vervaardiging van siroop, alcohol en bier gebruikt wordt en levert ook een roode verwstof voor wol en zijde op. De plant geeft daarbij, zoo wel groen als rijp, een uitmuntend voerder voor paarden, rundvee, schapen en varkens. Zoude dit ook iets voor Java zijn?

Ontdekkingen en Uitvindingen.

Een onderzeesche lamp, waarmede men onlangs te Toulon proeven heeft genomen, schijnt [illegible] diensten te beloven. Onder anderen heeft ze, op een diepte van 24 voeten, gedurende 24 uur lang, een zoodanig helder licht gegeven, dat men onder water, zonder eenige moeite, belangrijke [illegible] aan een schip kon bewerkstelligen.

[illegible]

Dr. Livingston, [illegible], na een [illegible]jarig oponthoud in Zuid-Afrika, in Europa teruggekeerd, gaat alweer van een nieuw reisplan zwanger. Hij bevond zich namelijk, eenige maanden geleden, te Lissabon, [illegible] Portugeesch gouvernement onderhandelingen aanteknoopen omtrent de te ondernemen reis, die hij door Portugeesch gebied, naar het hart van Midden-Afrika denkt te ondernemen.

[illegible]

Cholera genezing. — De door den heer Willisch te Breslau aangewende genees-methode, welke daarin bestaat, dat men het ligchaam met raap- of [illegible] inwrijft, en vervolgens [illegible] [illegible], wordt door den uitvinder voor cholera-lijders en andere [illegible] ten sterkste aanbevolen.

[illegible]

De Duitsch-katholieke gemeente te Zittau heeft opgehouden te bestaan; de [illegible] zijn onlangs tot de lutherschen kerk overgegaan.

Ingezonden Stukken.

VERLIGHTING.

„Wij leven in eene eeuw van vooruitgang en verlichting!" zeide gisteren avond Hein Vermeulen tegen zijn [illegible] Piet Langhof, een paar fidele jongens, terwijl zij [illegible] oostersch huisgewaad, met de beenen in de [illegible] in de voorgalerij, [illegible] op hun gemak, op een [illegible] dampten, en keiden even landerig [illegible] op *Batavia*, vooral als het donker [illegible].

— Ook te [illegible] Piet.

— Bepaald, antwoordde Hein, of twijfel je nog daaraan? Wees voorzigtig. De *moeder* van allen vooruitgang en verlichting kon je wel eens duchtig op de vingers tikken. De denkpers begint hier ook al mooi te [illegible], al is het eens in een vossenhuid.

— [illegible], maar ik kan dien vooruitgang niet merken.

— [illegible] buiten, hoe verd. [illegible] donker het is.

— Bedoel je 't zoo; ik sprak van vooruitgang *en* verlichting, maar niet van vooruitgang *in* verlichting, want dan heeft er in *Batavia* juist het tegenovergestelde plaats gehad.

— Wat er plaats gehad heeft, kan me weinig schelen, maar [illegible] des avonds op 's heeren [illegible] iederen plas [illegible], die zijn "vuur" achter zich verbergt, en daardoor onzigtbaar wordt, tegen het lijf te loopen of tegen een hoop grind op te tornen; ik wil er niet eens van spreken, als er iets voorvalt, een ongeluk of zoo wat van dien aard, dat het dan mooi lastig is, zoo in het donkere te moeten rondtasten.

— Alles wel en [illegible], maar in de voorgalerijen der meeste [illegible] lampen en dat helpt.

— Geen sier. De huizen staan meestal te diep in, en kom o. a. maar eens, des avonds na 10 ure, in de schoonste [illegible] van *Batavia*, op het Koningsplein — geen stolp meer aan — en al branden ze ook, de wegen en straten blijven even donker.

— Je hebt gelijk, man, maar weet je de reden wel?

— Neen.

— Dan zal ik die gaauw oplossen. Toen onze voorouders *Batavia* stichtten, kwamen zij van den zeekant en bouwden eerst het kasteel, waarvan nu niets meer te vinden is, en daarachter de stad. De zeekant werd dus de voorzijde, de landkant de achterzijde der stad. *Batavia* had zoo wat twee eeuwen gestaan, toen het haar, in het begin dezer eeuw, begon te vervelen daar langer te staan. Mogelijk dat kapitein Jas een te groote rol speelde, of dat de muskieten, door de half gedempte en ongebaggerde grachten aangelokt, bij de avondpartijtjes van dien tijd, tot verfrissching met de beenen in die grachten [illegible] werden. Hoe dit ook zij, *Batavia* ontliep zich zelve, verspreidde zich in de omstreken, ging [illegible], en vergat daarbij toevallig hare verlichting mee te nemen, die in de oude stad goed geregeld was, waarvan de sporen nog te zien zijn. Daarom heerscht er nu onder het verlichtste gedeelte harer bevolking zooveel duisternis, — knersinge der tanden, zoo als de bijbel zegt, misschien ook wel,... maar dat zullen wij daarlaten.

— Is dat niet te verhelpen?

— Wat bedoel je? de knersinge der tanden of de ...?

— [illegible] de duisternis. Moet het plaatselijk bestuur daarvoor niet zorgen?

— Men zou denken van ja, want dat heeft zoo wat overal plaats. Maar *Batavia* is nu zoo uitgestrekt, en toch is het verlichte gedeelte — naar den geest meen ik — der inwoners, in verhouding tot die uitgestrektheid, zoo gering, dat, naar ik vrees, de kosten eener [illegible] verlichting moeijelijk te vinden zouden zijn. Men heeft, eenige jaren geleden, wel een proef genomen met reverbères, doch, of de kosten de oorzaak waren, dan wel, zoo als men zei, omdat de schaduwen der hanglantaarns zich onder dezelven zamentrokken, en die donkere plek in den verlichten omtrek de paarden deed schrikken, men zag er van af en verder is er niets gedaan. Wel hebben we in de couranten gelezen van gasfabrieken, pijpen leggen en wat al meer, maar er kwam niets van. Ik zie er de moeijelijkheid van in en het plaatselijk bestuur kan niet alles doen zonder..... moppen.

— Maar hoe het dan aan te leggen?

— Wel, zoo als de chinezen en inlanders doen, die zeiden: "bolie bij betja," kochten lantaarns, plaatsten die digt bij elkander, en steken ze geregeld alle avonden [illegible] kosten op. Soms branden zij wel eens als een gloeijende spijker en zijn de glazen wat [illegible], maar dat doet er niet toe en evenmin of het uit het [illegible] of van de politie is uitgegaan. Verlichting bestaat er. Kuijer maar eens 's avonds door den chineschen kamp of over de passers en in [illegible], en je zult me moeten toestemmen, dat het *onbeschaafdste* gedeelte der wereldberoemde stad *Batavia* juist het beste en *meest verlichte* is.

— Jongens, Hein! daar valt me iets in.

— Dat gebeurt je niet veel, Piet, maar laat hooren.

— Ik heb wel eens hooren zeggen: *Wie zich zelven helpt, wordt het best geholpen.* Zoo we nu eens deden als de Chinezen en Inlanders?

— Dat heb ik zoo even al gezegd, maar goed: hoe zou je dat aanleggen?

— O zoo gemakkelijk. *Als ieder bewoner van een huis in de Europesche buurten en wijken, bij donkere maan, een lantaarn*, (des noods twee, *als hij voor de symetrie is en het missen kan*) *aan den ingang van zijn erf of voor zijn huis, indien het vlak aan den weg staat, opstak, zou dat geen prettige verlichting geven? Daar zijn er wel enkelen, die dat doen, doch eene exceptie* (uitzondering) *is geen regel en mij dunkt, indien het algemeen gedaan werd, zou het tot groot nut strekken, het schoone van Batavia's omstreken ook des avonds doen uitkomen en de duisternis op 's heeren wegen doen verdwijnen, die ons thans zoo hindert en dat niet zonder reden.*

— Ja, maar Piet! de olie ... de olie ..., die kost geld en is zoo duur, zullen de [illegible]moedertjes zeggen.

— Denk je dan, dat de beurs zoo zou blijven, als het plaatselijk bestuur het deed. Waarachtig niet: manlief zou toch moeten afdokken en misschien nog meer. Maak maar een begin, en de *vooruitgang* zal het verdere wel doen. „De eerste stap is het moeijelijkste. Buitendien, wij werken toch in O. I. grootendeels voor huishuur, bediening, paarden en rijtuigen; een beetje olie meer of min zal ons niet armer of rijker maken en zoo als ik zeg: *het nut kan groot zijn*, vooral *voor de algemeene veiligheid*.

— Dat denkbeeld is zoo mal niet, Piet! Stel het op papier en zend het aan het *Bataviaasch Handelsblad* of de *Java-Bode*. Liefst aan het eerste, want dat heeft, naar het zelf opgeeft, 700 en het laatste *slechts*... 1200 inteekenaren. Het B. H. wordt *dus* het meest gelezen, zoo als het zegt. Die berekening mag goed zijn, maar ik geloof BARTJES zou het toch anders vertellen. Doe dat Piet en zend ...

— Ik zal er wel heilig op passen. Ik verlang, hoop, of wil niet, dat de regering, het plaatselijk bestuur of de politie acht slaat op *mijne* wenken. Zoo hoog verheven in wijsheid en *al*-wetendheid beschouw ik mij zelven niet, en ik zou daarom slechts *een beroep doen op het gezond oordeel onzer medeburgers*, en dat is wel je *eenvoudig*. De redacteurs zijn daarenboven zoo kieskeurig. De *verstandige* lui konden mijn geschrijf wel eens voor *nonsens* uitkrijten, en zich noch aan hetzelve, noch aan den schrijver storen, en *dat zou mij door het hart snijen*. Daarbij komt nog, dat je zoo'n ding onderteekenen moet en dan kijkt ieder je aan, of hij zeggen wil: "Ben jij nou die knappe kerel, die de wijsheid in pacht heeft! Neen dat niet! Adieu, slaap wel.

Het schijnt echter, dat een van beiden het onderwerp van hun gesprek belangrijk genoeg geacht heeft, om het op te teekenen, ten minste vond ik dit geschrijf heden morgen onder mijne voordeur geschoven. Beschouwt de redactie van de *Java-Bode* het als eene strekking hebbende, die in haar oog de aandacht van het Bataviaasch publiek verdient en wil zij het, uit dien hoofde, in haar Blad opnemen, dan aarzel ook *ik* niet, om het voor die fidele jongens te onderteekenen.

Batavia, 12 *Februarij* 1858. W. L. RITTER.

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.		*Vlag.*		*Namen der schepen*		*Gezagvoerder*	*Van.*	*Datum.*		*Agenten.*
Febr.	10	N. I.	schoen.	Bintang	Toedjoe	C. F. Beaslij	Padang	28	Jan.	Gezagvoerder
„	11	Z. M.	stooms.	Balie	Lt. t/z. 1 kl.	Jhr. van Capellen	Banjoewang.	7	Febr.	. . . . . .
„	12	„	„	Padang		Schippers	Pad. en Benc.	7	„	W. Cores de Vries.

Vertrokken Schepen van *Batavia*.

Datum.		*Vlag*		*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Febr.	11	Ned.	bark	Stad Gouda	Brenning.	Samarang
„	—	Amerik.	schip	Dolphin	J. C. Hoijt	Singapoera
„	12	N. I.	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Muntok, Riouw en Singapoera
„	—	„	„	Palembang	H. J. Rooseboom	Samarang en Soerabaija
„	13	Hamb.	brik	Horizont	E. Becker	Soerabaija
„	—	Fr.	chip	l'Estelle et Reine	Rijckmans	Bordeaux via Samarang
„	—	Amerik.	„	William Spragne	P. B. Bowser	China
„	—	Ned.	bark	Anis Balgair	Sech Salman	Riouw
„	—	„	schip	Comm. des Konings v. d. Heim.	A. van Hoogenstraaten	Soerabaija
„	—	Eng.	bark	Gending Star	Grayburn	Nederland
„	—	N. I.	„	Djenoei	Said bin Alie	Banka.
„	—	Z. M.	stooms.	Suriname	. . . .	Koerst om de Oost

In lading liggende Schepen te *Batavia*.

Vlag		*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	bark	Zeenimph*	E. Orré	. . . . . .	Haager en Schuurman.
„	schip	Minister van Hall	O. de Haas	. . . . . .	„
„	„	Nederland*	P. Van den Berg	. . . . . .	„
„	bark	Vier Gebroeders	Bunck	. . . . . .	B. Kopersmit en co.
„	„	Sara Alida Maria*	Stapert	Amsterdam.	„
„	schip	Eclipse*	Poeksen	. . . . . .	„
„	schoen.	Septer*	N. J. de Vries	Rotterdam	Ruyst en Vinju.
„	schip	Jason*	J. Lourens	„	„
„	„	B zoekie	J. L. van Bueren	Amsterdam	„
„	bark	Concurent*	de Witt	. . . . . .	van Ommeren Rueb en co
„	„	Hendrika*	van Aalburg	. . . . . .	„
„	„	Henriette Geertruide*	F. de Boer	Amsterdam.	Jacometti en co.
„	schip	Doctrina et Amicitia.	P. Haagsma	. . . . . .	de Weerdt Ruyl en co.
„	„	Zaanstroom*	R. L. Schaap	Samar. en Soerab.	Schimmelpenninck en co.
„	bark	Adriana Petronella	A. A. Brocq	. . . . . .	„
Nederl Ind.	„	Amsterdam*	Hadjie Afiet	Samarang.	D. N. Buijs en co.
„ „	„	Lion [illegible] Ghana Salim*	Sech Ghana	Sam. en Soerab.	„
„ „	schoen.	Bintang Batawie	Meijer	. . . . . .	„
„ „	„	Noorban	Said Alie bin Djim.	. . . . . .	B. J. Jacobs.
„ „	bark	Lachmadie	Sech Jamani	Banka.	„
„ „	„	Java*	Worthington	Soerabaija.	de Weerdt Ruyl en co.
„ „	„	Generaal Michiels*	F. de Wilde	China.	Haager en Schuurman.
Fransch.	schip	Manuel*	Rangin	. . . . . .	C. Bahre en G. Kinder.
„	„	La Jeanne*	Toulouse	. . . . . .	„
Engelsch.	„	City of Palaces*	P. Jones.	Hongkong	Maclaine Watson en co.
„	brik	J. C. Ross*	Ballard	. . . . . .	Adam en co.
„	schoen.	Highlander*	Conradi.	. . . . . .	E. Moormann en co.
„	brik	Equator*	D. B. Burnes	. . . . . .	„
„	schip	Alexander John Kerr*	Hadjie Baändjie	. . . . . .	B. J. Jacobs.
„	bark	Princes Alice*	Bell	. . . . . .	Hunter Houghton en co.
„	brik	Ocean Bride	. . . . . .	Soerabaija	D. N. Buijs en co.
Amerik.	schip	Cristal Palace*	B. J. Simmons	. . . . . .	Paine Stricker en co.
„	„	Indraman*	W. Smith	Amerika	Maclaine Watson en co.
Sard.	bark	Calijpso*	Gasseller	. . . . . .	Busing Schröder en co.
Zweedsch.	„	Maria Theresia.	Lindström	Zweden	„
„	brik	Atalante	A. E. Sohlberg	. . . . . .	Folken Voget en co
„	schip	Prins Carl*	John Jarras	Stockholm	J. Cézard en co.
„	bark	Maria Charlotte	J. W. Smidth	„	„
„	„	Sophia*	E. W. Berns	Nederland.	Metzendorff. Wilmans en co
„	„	Else*	W. Kruse	„	„
Meckel.	„	Joh. Kepler*	J. Janssen	China.	„
Hamb.	brik	Bonito*	Lafrenz	. . . . . .	C. Bahre en G. Kinder.
Deens.	bark	Birgitt Melchior*	Garde	. . . . . .	„
Hanov.	„	Adele	. . . . . .	. . . . . .	Paine Stricker en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang*.

Datum.		*Vlag.*		*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder*	*Van*
Jan.	29	Ned.	bark	Joh. [illegible]	Sessingh	Cheribon
„	—	„	„	Kosmopoliet	Bouten	Pecalong.
„	30	„	„	Vlaardingen	Duseldorp	Batavia.
Febr.	2	N. I.	schoen.	Salim	Segaf	China
„	—	Ned.	bark	[illegible] v. Rhijn	v. Wijngd.	Riouw
„	—	N. I.	„	Soetan Iskander	Zoetman	Batavia

Vertrokken schepen van [illegible].

Datum.		*Vlag*		*Namen der Schepen.*	[illegible]	[illegible]
Jan.	28	Ned.	bark	Chr. Helene	Tjebbes	Soerabaija
„	29	„	schoen	Valparaiso	[illegible]	Nederland
„	30	N. I.	bark	Alnoer	Said	Soerabaija
„	—	Ned.	„	Holland	Ashmorth	„
„	—	Zw.	schip	Tauno	Wolff	„
Febr.	1	N. I.	bark	Joubert	Bulaij	Batavia
„	2	„	„	Mandarin	Ingeloij	Soerabaija
„	—	„	„	Justina	Meijer	Amoij
„	—	Ned.	„	Watergeus	Kramer	Soerabaija

In lading liggende Schepen te *Samarang*.

Vlag		Namen der Schepen	Gezagvoerder	Bestemming	Agenten
N. I.	schoener	Mistora	Mohamat Amin	Bandjarmasing	Gezagvoerder
„	schip	Sara Eleonora	D. Schuijmer	Batavia	Dorrepaal en co
„	bark	Marianna Anthoinette	J. Winter		B. Kopersmit en co.
„	schoener	Goat Hoan	Todiwongso		Gezagvoerder
„	bark	Ellen	T. A. P. Wentholt	Indiamaijoe	B. Kopersmit en co
Ned.	schip	Princes Sophia	A. L. Hoffman	Nederland	Dorrepaal en co.
N. I.	bark	Pilades	A. de Wolff		Gezagvoerder.
„	„	Fathal Hair	S. M. b. Oemb. Bahalowan		„
„	„	Oen Goan	J. Worthington	Rembang	„
Ned.	schip	Agnetta	J. Jonker, qq.	Nederland	B. Kopersmit en co.
N. I.	brik	Lina	J. W. Steevensz	Rembang	Gezagvoerder
Ned.	schip	Anna en Helene.	C. H. de Boer.	Nederland	„
Siam.	bark	Sijlia.	Laauw Djan.		„
„	„	Tjinghien.	Jap Sian.		„
Ned.	schip	Johanna Maria	A. Sissing	Nederland	Dorrepaal en co.
N. I.	bark	Atiatool Rachman	J. Steendam		Gezagvoerder
Ned.	schip	Kosmopoliet	J. Bouten	Nederland	B. Kopersmit en co.
N. I.	brik	Salim	S. Hamit b. Achm. Segaf		Gezagvoerder
„	bark	Rembrandt van Rijn	J. H. Wijngaarden		„
Ned.	schip	Vlaardingen	M. S. van Dusseldorp		B. Kopersmit en co.

Aangekomen Schepen te *Soerabaija*.

Datum		Vlag		Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van
Jan.	29	N. I.	kotter	Krabbe	Mardam	Pasoeroean
„	30	Bal.	schoen.	Doris	Tan Tiksam	Balie (Bidong)
„	—	„	brik	Fair Barbadian	Thi. W. Craig.	Koetie
„	31	N. I.	schoen.	Fathoel Haer	S. A. b. Moh. Molahajila	Palembang
„	—	„	schip	Christina Helena	C. Tjebbes	Samarang
„	—	Fr.	bark	Saez.	J. Penaud	Batavia
„	—	Ned.	schoen.	Anna Maria Wilhelmina	J. Jansen	„
„	—	„	schip	Stad Dockum	N. van der Werff	
Febr.	1	„	brik	L'Esperance	W. A. S. Malberg.	
„	—	„	stoomb.	Palembang	H. F. Roseboom	
„	—	Zweed.	bark	Habo	C. Falkenberg	

Vertrokken Schepen van *Soerabaija*.

Datum		Vlag		Namen der Schepen	Gezagvoerder	Naar
Jan.	29	Ned.	schip	Osiris	W. H. Cramer	Nederland.
„	30	„	bark	Oosterling	J. H. Walter	Sijdneij
„	—	N. I.	schoen.	Moostarie	S. M. Alhabasij	Banjarmassing
„	—	Fr	bark	Baron Hamalin	E. A. Hamelin	Frankrijk
„	—	Ned.	„	Pieter Schoenmaker	J. J. Vaselen	Nederland
„	—	N. I.	„	Fathool Wahap	S. A. B. Basaib	Grissee
„	31	Zw.	schip	Esther	J. L. Helstrom	Zweden
„	—	Eng.	bark	Neptune	J. Wilson	Balie

In lading liggende schepen te *Soerabaija*.

Vlag.	Namen der schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenen.
Amerikaansch	Norman	Swell	„	Fraser Eaton en co.
Nederlandsch	Honingbij	van Marion	„	„
„	Gesina	S. Burggraaff	„	„
„	Equator	J. G. Appel	„	P. Kersel en co.
Ned. Ind.	Joedul Hair	Sech A. b. A. Bargebeh	Grissee	Gezagvoerders
Engelsch	Limehouse	J. Chester.	China	Fraser Eaton en co.
Zweedsch	Marij	J. Silfversparre.	Zweden	„
Bremensch	Shakspere	Fechter.	Nederland	„
Nederlandsch	de Zwaan	Van Hemert.	Amsterdam	„
„	Jannetje	A. Lupcke.	Nederland	B. Kopersmit en co.
„	Triton	Adriaans.	Rotterdam	Anemaet en co.

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

Datum.		Vlag	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Jan.	27	N. I.	kotter Mad Mira	Maimin	Pamanoek.
„	29	„	„ Little Tot	Katjoong	Soerabaija
„	30	„	schoener Katjong	Joenoos	„

Vertrokken schepen van *Pasoeroean*:

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Naar
Jan.	28	N. I.	kotter Krabbe	Mardam	Soerabaija.
„	—	Ned.	bark Will. de Clercq	Ouweband	Amsterd.
„	29	„	schip Princes Am.	Alkemade	Rotterdam
„	30	N. I.	kotter Paulina	Latip	Soerabaija.
Febr.	1	„	schoener Katjong	Joenoes	„

Aangekomen schepen te *Palembang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van
Jan.	10	N. I.	bark Nasser Salim	Salim	Tagal
„	18	„	„ Oedjong Pandan	Kingsang	Singap.
„	—	„	„ Yoeserin	Aloewie	„
„	19	Eng.	brik Ocean Bride	Sahid	„
„	28	Ned.	schoen. Indramaijoe	Tjingtjoan	„

Vertrokken schepen van *Palembang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Naar
Jan.	18	N. I.	bark Fulkul Hair	Biljoen	Batavia
„	25	Eng.	brik Ocean Brede	Sahid	„

Aangekomen schepen te *Banjoewangie*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Jan.	23	Eng.	schip Colgrain	Scott	Manilla
„	24	Ned.	„ Padang	Zwart	Plijmouth
„	—	Amer.	„ Yankee Ranger	Stohmann	Soerabaija.
„	25	Z. M.	st. Bali lt. t/z. 1 kl.	v. Capellen	Bal. Bel
„	—	Ned.	schip Elisab. en Joh.	Oomkens	uit z. terug
„	27	„	„ West Capelle	Crucq	Panaroek.
„	—	„	„ Maria Elise	v. d. Putte	Soerabaija
„	—	N. I.	schoen. Venus	Kerto.	Bal. Bad.

Vertrokken schepen van *Banjoewangie*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Naar
Jan.	23	Z. M.	st. Balie lt. t/z. 1 kl.	v. Capellen	Bal. Bel.
„	24	Ned.	schip Nieuwland	Bennik	Amsterd.
„	—	„	„ Maria Adriana	v. d. Held	Dordrecht
„	—	„	„ Maastroom	Mellema	Schiedam
„	—	Eng.	„ Colgrain	Scott	Londen
„	26	Amer.	„ Yankee Ranger	Stohmann	Soerabaija
„	—	Ned.	„ Elisab. en Joh.	Oomkens	„
„	28	Z. M.	st. Balie lt. t/z. 1 kl.	v. Cappelle	Bal. Bal.
„	—	Ned.	schip Maria Elise	v. d. Putte	Amsterd.
„	29	„	„ Padang	Zwart	Hongkong
„	—	„	„ West Capelle	Crucq	Nederland

Aangekomen schepen te *Probolingo*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Jan.	23	N. I.	schip Gertrude	Sibels	Samanap

Aangekomen schepen te *Panaroekan*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Jan.	27	Ned.	schip Galilei	Kock	Probolingo

Vertrokken schepen van *Panaroekan*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Naar
Jan.	24	Ned.	bark West Capelle	Crucq	Nederland
„	28	„	schip Galilei	Kock	Ned. v. Bal
„	30	N. I.	schoen. Carolina	Pa Noor	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Indramayoe*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Febr.	1	N. I.	Gana Salim	Gapa	Batavia

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Febr.	5	Ned.	Lamina Elisabeth	Gerten	Batavia.

Vertrokken schepen van *Tagal*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Naar
Febr.	6	Ned.	Nijverheid	Kerkstra	Riouw v. S.

Aangekomen schepen te *Padang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Jan.	4	N. I.	Bintang Toedjoe	Beaslij	Samarang
„	5	Amer.	Revelij	E. Toda	Poel. Pin.
„	8	N. I.	Emelij	Perrij	Samarang
„	10	Fr.	Gilblas	Bizette	Singapore
„	14	Ned.	Waalstroom	Mellink	Batavia
„	16	N. I.	Cheribon Packet	Massingh.	„
„	26	Fr.	Toederie Arca	Bouvet	„
„	28	Ned.	Tasmania	Jonker	Amsterd.
Febr.	1	„	Z. M. stb. Montrado	B. Ris	Batavia
„	2	N. I	Anna Serie	S. Mokano	S en Benc.
„	5	„	stoomb. Padang	Schipper	Batavia.

Vertrokken schepen van *Padang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Naar
Jan.	16	Amer.	Revelij	E. Toda	New-York
„	24	N. I.	Maria Catharina	Radjoedin	Ben. en Btv
„	27	„	Emelij	Perrij	Samarang
„	—	„	Bintang Toedjoe	Beailij	Sg. en Benk.
Febr.	5	„	Cheribon Packet	Massingh.	Batavia
„	—	„	stoomb. Padang	Schipper	„

Ter reede liggende Schepen.

Gibblas, Waalstroom, Toederie Arca, Tasmania, Z. M. stoomboot Montrado en Anna Serie.

Handels- en Scheepsberigten.

Makasser

De handel en de scheepvaart te Macassar nemen steeds toe. De invoer bedroeg *f* 4,497,511 en de uitvoer *f* 4,320,587.

Het getal aangekomen vaartuigen in 1857 bedraagt 1154 zeilen, inhoudende 18,298 lasten, waaronder 106 raavaartuigen en 1048 Inlandsche praauwen.

Het getal der vertrokken vaartuigen bedroeg 1345 zeilen, inhoudende 18,633 lasten, waaronder 103 raschepen en 1[illegible] Inlandsche vaartuigen.

De ondervolgende opgave wijst aan, den in- en uitvoer, de aankomst en het vertrek der schepen, gedurende de laatste jaren of sedert de opening van Macassar tot vrijhaven.

Jaren	Invoer. Geld.	Invoer. Goederen.	Invoer. Totaal.	Uitvoer. Geld.	Uitvoer. Goederen.	Uitvoer. Totaal.	Aangekomen. Ra-schepen	Aangekomen. Praauwen.	Aangekomen. Totaal.	Vertrokken. Ra-schepen	Vertrokken. Praauwen.	Vertrokken. Totaal.	Aanmerkingen.
1847	197747	2460448	2658195	181121	1801463	1982584	52	1559	1611	49	1525	1574	† Dit verschil in het cijfer der Praauwen wordt veroorzaakt, door dat in 1850 ook een aantal kleine vaartuigen zijn opgenomen die van de verschillende strandplaatsen alhier levensmiddelen aanbrengen en niet op de registers van aangekomen vaartuigen zijn vermeld. Deze kleine vaartuigen zijn in latere jaren niet opgebragt.
1848	99882	2785537	2884769	184540	1919754	2104294	45	3035	3080	50	3106	3156	
1849	153910	3510139	3663749	361197	2094983	2456180	[illegible]	2397	2420	86	2545	2631	
1850	76782	3558896	3635678	130813	2466308	2597116	[illegible]	2158	2240	83	2416	2499	
1851	82609	4138665	4216273	104594	3591103	3695697	113	†741	854	113	871	984	
1852	144324	5529707	5674031	179190	3845159	4024579	101	987	1088	164	1033	1197	
1853	198074	3741964	3940038	95388	4061658	4157046	153	772	925	149	946	1095	
1854	464490	3670094	4134584	124000	3876725	4000725	98	800	898	101	1051	1152	
1855	129870	3671904	3801774	147968	2622597	2769890	111	776	887	114	1189	1303	
1856	288597	4528533	4817130	190567	3949838	4140408	106	812	918	106	1131	1237	

Marktprijzen te Batavia
13 Februarij 1856.

Koffij, Java nominaal. } zonder vraag.
——— Padang idem. }
Rijst, witte *f* 140 per kojang, zonder afnemers.
——— Carga „ 123 à *f* 135 „ geringe voorraad.
Suiker, witte N°. 16, *f* 16,— à *f* 17,— nominaal.
Gum-Damar, *f* 27 afgedaan.
Gum-Elastiek *f* 30 afgedaan.
Wisselkoers op Holland, 102 %, en 102 à pari. (Beide aangevoerd.) Engeland per *f* 0,11, stpg. St. Gouvernement. Geen papier.

te Padang.

Koffij, 1000 bn. afgedaan tot *f* 25 en 2200 bn. tot *f* 26 per picol.
Peper, 120 picols gedaan tot *f* 22 per picol.
Rijst, 6000 „ „ „ „ 3½ „ „
Koehuiden, *f* 3½ à *f* 4½ per stuk, maar weinig uitgeboden.
Karbouwhuiden, idem „ „ idem.
Rottang, *f* 4½ à 4½ per picol.
Gomelastiek, *f* 35 à *f* 38 per picol.
Benzoin, *f* 125 per picol.
Damar, „ 30 „ „
Gutta Percha, *f* 20 à *f* 45 per picol.
Cassia Vera, „ 10 „ „ 20 „
Notenmuskaat in dop „ 85 en geschild *f* 135 per picol.
Foelie, *f* 80 à *f* 85 per picol.
Sago, „ 6½ „ „ 7 „ „
Was, „ 120 „ „
Schildpad, *f* 1400 „ „
Indigo, natte *f* 7 „ „
Spaansche Pilaar Matten „ *f* 2,25.
Mexicaansche „ „ 2,70.
Nederlandsche Guldens „ [illegible]
Wissel op Nederland *f*/m. 105 à 107.

Per Telegraaf.

Marktprijzen te Samarang
12 Februarij 1856.

Koffij, *f* 25,— nominaal.
Suiker, N°. 16 *f* 16,— geen voorraad.
Indigo, per pond *f* 4,25.
Koehuiden *f* —,40 [illegible] } aangeboden.
Buffelhuiden *f* [illegible] *f* 55,— per kodie. }
Staartpeper, oogst opgeruimd.
Rijst, Carga *f* 100.
Wisselkoers *f* 100 à 102.

te Soerabaya, 12 Februarij 1856.

Suiker N°. 16 per picol . . . . . *f* 17.
Koffij per picol . . . . . „ 28.
Rijst (carga) per kojang . . . . . „ 125 „ 140.
Rijst (witte) „ . . . . . „ 165 „ 180.
Koehuiden à 100 stuks . . . . . „ 300 „ 407.
Arak per legger . . . . . „ 60.
Wisselkoers pari.

AANGEKOMEN PASSAGIERS TE BATAVIA
van den 10den t/m. den 13 Febr. 1856.

Met Z. M. stoomschip *Balie*, luit. ter zee 1 kl. *Jhr. J. H. Van Capellen* de heer *G. C. Schonk*, benevens de staatsgevangenen *Goesti Poetra Ngoerah*, *Ngoerah Raka* met hunne acht vrouwen, zes kinderen en vijf volgelingen van *Balie*.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Padang* [illegible] de off. van Gezondheid *Kerrel* en [illegible] Luits. der Inf. *Renaud* en *List*, de heer *C. E. Dencourt*, *Hengelaar* en *Adriaans* van *Padang* en *Bencoelen*.

VERTROKKEN PASSAGIERS VAN BATAVIA
van den 10den tot en met den 13de Febr. 1856.

Met het Ned. Ind. Stoomschip *Koningin der Nederlanden*, kap. *De Bouis*, de heeren Majoor *Rijsendaal* en *Seiffnorth*, de heer *Dekkers* op familie, de hh. *Vogel*, *Jonas*, *Jenkins*, *E. Achilleion Tetrop* naar *Muntok*, *Riouw* en *Singapore*.

Met de Eng. bark *Gaudine Star*, kap. *Granbern*, de heer *P. Hunter* naar *Nederland*.

GEDRUKT BIJ H. M. VAN DORP, TE BATAVIA.